

Körmendi Lajos

Régi kútba nézek

Válogatott versek

Felsőmagyarország Kiadó
Miskolc, 2001

A könyv megjelenését támogatták:

Bella József, Indonézia

Nagy János, Karcag

Épkar Rt., Karcag, Szeivolt István elnök igazgató

Dr. Mile István, Karcag

MultiTec Kft., Karcag, Dr. Dorka Imre ügyvezető igazgató

Trafomex Kft., Karcag, Erdei János ügyvezető igazgató

Tilalmas Mg. Kft., Karcag, Varga Géza ügyvezető igazgató

Kállai és Társa Bt., Karcag, Kállai Imre ügyvezető igazgató

Kunsped Kft., Karcag, Ökrös Gábor ügyvezető igazgató

Kun-Mediator Kft., Karcag, Dobrai Sándorné ügyvezető igazgató

Laboncfa Kft., Karcag, ifj. Labonc János ügyvezető igazgató

Rinoceros Grafikai Stúdió Kft., Karcag, T. Szabó Pál ügyvezető igazgató

Cumano-Tex Bt., Karcag, Vámosi István ügyvezető igazgató

Mágnes '97 Bt., Karcag, Fülöpné Magyar Ágnes ügyvezető igazgató

Veres és Társa Bt., Karcag, Veres László ügyvezető igazgató

Ferrometál Kft., Karcag, Oláh Kálmán ügyvezető igazgató

Sári és Társa Kft., Karcag, Sári Mihály ügyvezető igazgató

Szerkesztő:

Sarusi Mihály

A borító **Tóth Sándor** grafikájának felhasználásával készült

Reprodukció: **Dulovits Tibor**

© **Körmendi Lajos**

ISBN 963 9280 52 6

Felsőmagyarország Kiadó
Felelős kiadó: **Serfőző Simon**

Készült a KB-Aktív Kft nyomdájában, Miskolcon

Felelős vezető: **Kása Béla**

Barbaricum

„...egy ló tévedt a mecsetbe.”
Oldzsasz Szulejmen: Mecset, délben

Egyszer volt

állók állig lódenkabát-pázsitba vágva
rendőrordonok erdősávjai merednek
üres az úttest mint a kamránk
felcicomázott útszéli fákat
csicsijgat éljenfuvallat
vihorászva fütyörészek
ikter
bakter
fekete
szatyíng

kocsikaraván kameramosoly
a forróüdvözlet állapota
ünneplőbe fáslizott díszkíséret
a járdán integetés-karnevál
mosolyog ki szélkakas-szilárd
szomorúan fütyörészek
ikter
bakter
fekete
szatyíng

díszlépések tiktakja méri időnket
én uram isten mit tegyek
elköltözöm a felnőttkorba
egyszer volt hol nem volt
volt egyszer egy gyermekkor
nehéz szívvel fütyörészek
ikter
bakter
fekete
szatyíng

Jegyzetek egy gestához

(Békepipa)
Meséljem a bokor alatti délutánokat?
Fabrikáltunk
makkból
pipát,
elszívtuk a selyemhernyók elől az összes
eperfalevelet,
a jószágok elől az összes szénaboglyát,
mert az utcákon
ordas-szavak kóboroltak,
hát szívtuk,
szívtuk a békepipát
a világért –
mosolyogtak a macskák.

(Követbot)
Kézbe ragadtuk
a rossz seprűnyelet,
végig a szomszéd utcán a nép nevében,
de akkoriban
mindenki
az ő nevében jött-ment,
senki sem
figyelt ránk,
csak a verekedős utcakölykök,
hiába magyaráztuk nekik
az ausztráliai bennszülöttek
törvényeit,
hogy követek vagyunk,
kenyeret
akarunk –
elverték.

(Varázsbot)
A hétfők
lejtőiről
ránk szakadt a fosóhomok-szöveg,
a keddi újságokból kihullottak
a szuvas
jelszavak,
akár a tejfogaink.
De mi hatalmasak vagyunk:
íme, a csiribí-ámulatok,
csiribá-csodák,
eltűnik e hókuszpókuszvilág,
acél varázsbotommal
ha ezt a drótot
megérintem...
Azóta hiszünk a csodákban:
lesújtott
az áram.

(Jogar)
Bőrömet szétrágták ájtatos
molylepke-szavak,
torkomig felgyűltek
a bazaltszavak:
kezemben mozsárverő-jogar,
én,
Eperfaország
királya
elrendelem,
mától nem járok iskolába,
nem járok hittanra,
üdvözlégymária,
éljenrákosipajtás
országomból
kitil

tátik
tetik
!

(Marsallbot)
Kölyökkoromat fehér ingben,
kék rövidnadrágban töltöttem,
tribünlakók
viaszmosolya
átgázolt rajtam,
mint egy körmös traktor.
Aztán
utcakő-szavak verték be a plakátok
kirakatait,
azon az őszön
tankok
szántottak,
varjak
arattak.
A nekünk ígért marsallbotot egyikünk sem
kereste,
már semmit sem kerestünk,
csak az
anyánk
kezét.

(Gumibot)
Megcsaltak
a tárgyak,
átváltoztak ahogy nőttem,
itt van ni:
mi lett a békepipából
???

Kezemet
nem erre neveltem.
Fejemet
nem ennek neveltem.
Gyermekkor-messze az álmoktól
már csak
szél
szeretnék lenni,
vadul bontogatni
a macskaköveket,
letépni a változtatható színű
lepkekokárdákat,
a kukás v szájakba
i
s
s
z
a
g
y
ö

m
ö
s
z
Ö
L
N
I

a náthaszavakat,
a szúszavakat.

(Sex doll)
Mit mondhatnék neked a békepipáról,
látod,
szeretőm
a nyelét simogatja,
a sex dollról csacsog,
én pedig a
nagy eperfát
keresem,
tövébe ástam kiskoromban
a csatabárdot.
El a bútorozott szavak
nyomorából!

Párások
a vers szemei,
fél,
nem születik
kistestvére.

Rögtönzések Csokonaihoz

1.

(Midón Varró János uramhoz tartott)

...megláttam végre
Azt az áldott Karcagot:

Kamaszként, szuszogva szendereg,
Hitemre, lyánnyal álmodhat,
Hisz tornya reggelig égre mered...

Oh, enyém is így tesz, dühösen, lilán,
De engem már csak tüdőbaj renget,
Csak kunkék éj ölel, s nem Lillám.

2.

(Midón nyomait kerestem)

Jaj, Vitéz,
a fülemüleköltők évszakának

VÉGE.

A sasoknak is
befellegzett.
A verebek ideje jött el
?

Végrendeletféle

Szabó Mihály fazekashoz

Öblös Miskát jó tűzű bornak mintázz!
Birkatestnek tágterű tálat forgass!
Testem zsíros sár odalent? Ha még élsz,
tégy a korongra!

Mert szeretnék zöld butella is lenni,
holtomtól végső rivallásig mindig
óvni pálinkát pocakos pofámban.
Szépre alkoss meg!

Időért viaskodó

Szűcs Sándor néprajztudósna

Ebben a testben még táltos-dob dübög.
Világfa-termete csupa csonk, üszók.
Egekben arca, békák között lába,
középső világból alsó világba
hiiiijj...

Mellkasa foglya: táltosdob – dübög még.
Maradna örömet, de már mehetnék
középső világból alsó világba...
Testem lesz a hantja, szívemben ágya
huuujj...

Kun Miatyánk avagy évődő torzkép M. K. I.-ről

Bezén attamaz kenze kikte
fejemben ördögök fútsék a katlant
szavaimban farkas toportyánzékoljon
az uhu is kumukul kuvikoljon
a városatyák félénken üzbégecsenek
mert ebben a városban a fútca
kikövezve
de a gondolatok
sárhajókon
jönnek-mennek
Bezén attamaz kenze kikte
tégy e fejekre tüzes karakalpakot
angyalok fújják meg a türköt
legyen kumisz az idő itt aul

Bezén attamaz kenze kikte
küldjél el egy kun-kánt
járjunk el egy dobogós
ijas-lovas orkánt
legyen meg az én akaratom
szén borson boka csalli bocson igyi
tengere ammen

Mifelénk

(A születés)

Amikor megszülettem és látták bal kezem hat ujját, látták jobb
kezem hét ujját, a bába néni térdre omlott és az égre
forgatta a szemét:

„Bezén attamaz kenze kikte, szenlészen szen adon dösön szen
küklön nitziégen gérde ali kekte bezén akomozne okne
mezne bergeze pitbütörküngön...”

Éjfélkor pedig már anyám kiáltozta a nevemet a kéménybe, erősen
hívogatott hazafelé, látta, én már fehér bika vagyok,
öklelem a csillagokat.

(A vihar)

Amikor a vidék ködmönén végigvág az égi kancsuka,
az emberek már tudják, egy fehér bika csavar egy fekete
bikát a fellegek között,

egy fekete bika gyűr egy fehér bikát a fellegek között, hát hogyne
zuhogna a verítékük, hát hogyne verné
az ablakot a bömbölésük?

Amikor az égi bikacsök végigvág a vidék ködmönén, az emberek
kiszaladnak, felkapják a vasvillát,
szurkálják a fekete bikát, hát hogyne szurkainak a fekete bikát,
elviaskodnának ezek negyven napig is.

(A városok)

Mifelénk csipásak a városok, mi tagadás, nagyon csipásak,
a mélyedésekben elakadnak a szekerek, mi tagadás, nagyon
elakadnak a szekerek, de még a traktorok is, juj, olyan pocsek az
itteni csipa.

(A jégeső)

Mifelénk a jégbundás felleznek az a neve, hogy komondor,
uszítani is lehet, borzasztó hangja van és csak reánk hallgat.
Uszítjuk is a szomszéd határnak, gondolhatják.

(Az iskola)

Az iskolában megmarkol a vaspatájú ember, levágja
a fejedet, testedet kilencvenkilenc darabra szaggatja, csontodat
száz darabra töri, feldarabol és megvizsgál
a vaspatájú ember, beszöktet vérrel, aztán összerak.

Mikortól felébredsz, mindig mosolyogsz, mindenre igent intesz,
lelkesen hallgatsz, bólogatsz, mászol felfelé a kattankóró létrán,
jaj, de magas ez a kattankóró létra...

(Az idegen)

A furcsa idegen jobbra se néz, balra se néz, biztosan lépked az
utca porában.

A furcsa idegen elől a mogorva, lándzsás pofájú komondorok
nyűszítve rohannak az ólok mögé.

A furcsa idegen egyetlen szemvillanásától lángot fognak
a hasas szalmakazlak.

A furcsa idegen dühös fújtatásától hetedik határba röppen
a jól rakott háztető.

A furcsa idegen káromkodásától bivalyok rontanak az égre dörgő
szekereket hurcolva, és jégeső veri a gyenge vetést.

Az asszony nép reszketve kutat a hűtőszekrényben és hideg tejjel,
hússal, foszlós kenyérral kínálja az idegent.

A betöretlen, szilvaszemű süldő lány riadtan súgja:

„Az idegennek kakasfeje van, édesanyám!”

(A nevetés)

Errefelé ritkán, de akkor aztán tele pofával nevetnek az emberek, s
ha lent is két sor fogukat, fent is két sor fogukat meglátja a
pénzsóvár fogorvos, uccu, elmenekül, ha nincs más, akár
kölcöntulok hátán is.

(Az ünnep)

Amikor a suksükölő, hordóhasú néptribunt belökték
a tovarobogó forgószélbe, az emberek ürüt vágta, az asszonyok
gyöngyöt, sarut öltöttek, amint illik, hazamentek a vályogházakba,
hazamentek a toronyházakba, csontnyelű bicsakkal bálványt
faragtak.

(Az előljáró)

Akinek két sor foga volt, akinek tizenegy ujj volt, az félt
a felhőktől, az félt a nyári viharoktól, az vacogott, ha
éjszaka a ló benézett az ablakon.

Akinek két sor foga volt, akinek tizenegy ujj volt, annak
a fejében jelenetek tolakodtak, annak az árnyéka messze
földön járt.

Akinek egy sor foga volt, akinek tíz ujj volt, az nem félt
a felhőktől, az nem félt a nyári viharoktól, az ő ablakán
sohasem nézett be a ló.

Akinek egy sor foga volt, akinek tíz ujj volt, annak
a fejében semmi sem moccan, annak az árnyéka sehova
se ment.

Ki is nevezték előljárónak.

(A falugyűlés)

Besenyő-szeme van a házaknak, tar kobakja van
a házaknak, a gáztűzhely mellett áll egy hosszú létra, a házigazda
azon mászkál az égbe miközben alszik, később a falugyűlésen
csudás dolgokat mesél, hú, van is vita!

(Vikend)

Akár Krisztus tenyere, ragyog a csillagokkal sűrűn televert égbolt.
Ülsz a sátrad előtt, boldog vagy: ide nem vezet út a messzire
világító városokból.

Aztán szekérszörgés, lódobogás közeledik, emberek kurjongatnak,
vadul horkan a ló.
Halott apád, nagyapád hangját hallod, ismeretlen nyelven
beszélnek, elvonul az éji karaván.
Reggel a mocsarak, a réti vizek tetején mély keréknyomokat,
patahelyeket látsz.

(Az idő)

Rucák búvárkodnak, bamba bivalyok hevernek a féláljult vizekben.
Az idő mélyén hatalmas cuppogás, vad konda fürdik, roppannak a
halak, a csigák.
A látóhatáron lángol egy falu, füstöl az emberi hús, jajonganak a
viskók.
Rabszíjra fűzve a városok, vonulnak a bombatölcsérek ásító
jövőideje felé.
A Tisza nomád, portyázó vize is gát-kalodában kushad, nem
hajigál a fénybe pajkos halakat.
A földre fekszünk, hallgatózunk, ahonnan muzsikaszó tör fel,
kincs után ásunk.
Kövér házunk falára mindegy ki akaszt dudát, mindegy milyen
idegen nótát fúj, járjuk.
Néznek a lázas szemű fiúk, látják, terjed bennünk a szolgaság,
akár a tőzegtűz.

(Az ipar)

Amott nyúlik az égbe hét sárkányfej, fújják a füstöt, köpik a
lángot, mint a szenesember képe, olyan a búzaföld.
Büszkén mutogatjuk: a mi nagytenyerű vidékünkön is van már
ipar, hühű, de van ám!

(A munkásnő)

Rebus néném azelőtt hátébé volt, egész nap csak házimunkát
végzett: köpködte a kismalacokat, köpködte az utcabeli
csecsemőket.
Amióta elment a gyárba gatyákat varrni, igen panaszkodik: az ura
semmit nem segít, minden reá marad otthon,
köpködheti egyedül a kismalacokat, köpködheti egyedül az
utcabeli csecsemőket, szurkálhatja a kést műszak után a
seprűbe – ez a legjobb rontás ellen –,
már vérzik is egy tribünlakó!

(Hétköznap)

Ennek a holdszemű, napszemű vezna fiúnak az arca már
vénembert formáz.
Issza a tejet, bámulja a cserépkályhában vergődő tüzet, odakint
felvonítanak a kutyák.
Magától bekapcsol a televízió, idegen nyelven gajdol, minket
mutogat, homlokunkon vakító bilyog lángol.
A gémeskút ostora szaporán lemerül, feljön, a vályúba ömlik a víz,
teremtett lélek nincsen sehol.
Akár a véres hús, olyan az ég alja, tatárkodó szelek bandáznak a
sziken.

(A kisbíró)

A kisbíró dobján éjig érő fa van, az éjig érő fa kilenc ága között járkal a Nap, az éjig érő fa kilenc ága között sétál a Hold, az éjig érő fa kilenc ága ha imbolyogni kezd, szelek csordái bögnek.

Az éjig érő fa kilenc gyökerénél kilenc kígyó tekereg, az éjig érő fa kilenc gyökerénél kilenc béka lapul, az éjig érő fa kilenc gyökerénél éjszaka van.

Az éjig érő fa kilenc ága alatt csődör eszi a lángoló falut, az éjig érő fa kilenc ága alatt a kisbíró megüli a csődört, haj, száll, mint a gondolat kilenc felső világba, hej, hozza a híreket, huj!

Unottan vár a fáradt nép, morogva áll az álmos nép, hoj, megjött a kisbíró: közhírré tétetik, nálunk minden rendben.

(A rokon)

Hú, nagy újság van a Morgó utcában, külföldről hozott levelet a posta, adják kézről kézre, ugrál a szemük, mint a simlabda:
„Tudot mit csináltam én és Dani? Othon úd' jácotuk hod' Dani volt a kiráj kišašon és én voltam a solgáló úd' hívtak hod' Eržebet. Kint pedik hó volt és Danival edut sánkóstunk. És a ház elót volt nad' jég és járok oda korčojázni. Aza ros hod' aňu és apu nem had' engem nézni a tévét. Hod' vagy te?” Jaj, de aranyos gyerek, tud magyarul, kapkodják egymás kezéből a külföldről jött levelet, nahát, nagy újság van a Morgó utcában...

(Civilizáció)

Lágyan szöszmötöl a diófa, hajladozik a langyos alkonyatban, aztán felölti fekete ruháját, altatót dudorászik, falvakkal babázik.

Feltűnik az égen egy úrállomás, tekintete átdöfi a háztetőt, átdöfi koponyámat, gyanús holmikat talál, jeleket ad, valakit dirigál.

Paraszat tajtékzik a dombtetőn egy veres bika, a keresztútnál egy fekete bika, öklelik a fellegeket, kaparják a kígyók, békák birodalmát, bömbölnek a házunk felé.

A fogam vacog, kinő daru szőröm, kinő villás szarvam, isten áldja, édesanyám!

Lágyan szöszmötöl a diófa, hajladozik a gyöngyös pirkadatban, felölti bíbor ruháját, anyám háza földjén felbuggyan a vér.

Kubikos

Talajvíz gyűlik homlokod öblébe. Álmaidra
rög
hull.

Bujtogatom magam

Ölöm az aranyruhás szavakat.
Kifenem késemet a m + ú + z + s + á + k nyakán,

mert beleszellentenek a fülembe:
„Nesze egy kis Notosz!”
És újra: „íme, egy kis Zephyrosz”.
Csizmás varjakat írok, hogy
hasba rúgják
a meddő szonetteket.
Lánctalpas jegenyéket írok,
csalánok lángoló korbácsait.
Arcomon
a Tátra
és a Hargita
borostája. Egy régi költő
versei
menekülnek
rengetegemből.
Felhasítom mellkasomat,
mutatom
szívem a mindent látó
műholdnak:
hoz-zám szé-les u-tak ve-zet-nek.
És bujtogatom magam:
légy
kérdés!
A kérdés csontvázán
odüsszeuszi hús.

Adat

tél volt
meszesgödör-Európánkban
tarkón lótt városok
heverték
mikor megfogantunk

A kert

egy cserép muskátli
egy cserép futóka
egy cserép nem tudom mi
ennyi a kert a garzonban
ettől is alig férünk
huszonhat négyzetméter

de szénaillatú álmaim vannak
szekerek mélyén
átzötyögök
Európa
homlokán

A feledés

Ulánusévszak.
A gyermekszemek tükrébe beleisznak

a varjak.

Szobrok öltöznek
avarba.
A városok hóna alól kiröppennek
a lángoló
madarak.
Ködből épült lakótelepek
úsznak
a Tiszán.
BeLaKjUk ÓkEt
?
Sovány bejárónő
a feledés,
tesz-vesz,
kidob egy-két szép
halált,
de hercig kis sunyításainkat
leporolja.
Országutak szélére kiállunk,
leintjük
az ámokfutó
történelmet.

Társaim

ha feldobjuk egy vénséges vén
tölgyfa évgyűrűbarázdás
hanglemezét
felharsan a régi szelek indulója
rég elfoszlott harkályok
dobszólója
és valami távoli dal
valami gá-gá-gá
gá-gá-Gábor Áron rézágyúja
pörög a lemez
s a tél szemünk kútmélyéből
kúszik fel
elszállnak a lázak
akár a vadlibák
gá-gá-Gábor Áron rézágyúja
szájunk tele a hősök hamvaival
az ősök porával
köpködünk danolászunk
harsog az új szépreményű gá-gá-
gárda
gá-gá-gáboráronvagyamitakartok
MI
vihár utáni verébfiókák
mostanra
pompás fácándolmányba bújtunk
már páva-holmikra gyújtunk
gá-gá-

gátak sem állnak többé utunkba
csalánt sem sodor többé a vérünk

Sárkány, királyfival

(első feje monda nagyapa hangján)
a madárfészek lakatlan
a föld vetetlen
csontig soványodtak a házak

szekíroz erős zord hideg
puskából ólomrigók füttyülnek
varjakkal takaróznak a holtak

(második feje monda apa hangján)
ha megőrizne
egy asszony
egy gyermek
egy vén fa
vagy egy dal

de csak örök
csak szögesdrót
ólomnehéz tél

(harmadik feje monda fiú hangján)
glédába rakott katonák
megHALT moloch
hurrá
 aki fél süket
téVÉÉRT üget egy kőműveskanál
retyerutya-offenzíva a harács-helyeken
de a szent SEBestyén amatŐRszínház
szívóskodik
uraim csak javulásveszély
van a politikában
persze egyVERslakó móresre inti
és minden gomblyukba szalonvigyort

TÚZ

hervasztó hülyesÉGEKkel trik-trakál

(negyedik feje monda barát hangján)
paprikáscsirke-szépet álmodok
az ótépé röghözkötöttje vagyok
korán fekszem és nem lánnyal
in flagranti

testemet

az elmúlással

(ötödik feje monda anarchista hangján)
hitpapagájok csigapionírok
vitrinharcosok nipp-forradalmárok
lakáj-merészek libériás hősök
pihepárna-jobbágyok machianovellisztikusok

uniformistöltelék hadminisztrátorok
magatartásprognózisok mosoly-manipulátorok
gondosan becsomagolt potrohok
vivát-hallgatások hozsannatekintetek
zsombékos testek abált arcok
molylepke-fogúak között ha
felropoghatna szívem
akarataatata...

(hatodik feje monda ifjúmunkás kórus hangján)

szemünk mélyén sötét rajok –
vándormadaraink – bajok
dá dá dudu dá
nagy szövegben kis csibészek
gőgrongy mögül megítélnek
dá dá dudu dá

ettünk ittunk dongásodtunk
dudáló vihar lett hangunk
hitünknek néhány kis
Onasszisa
kövér házakban is
Judás fia
dá dá dudu dá

(hetedik feje maga a királyfi)

bizony bizony mondom néked
sok a te bűnöd
(levágá első fejét)
zsebeidben fillér
gyomrodban fekély
(levágá második fejét)
bizony bizony mondom néked
sok a te bűnöd
(levágá harmadik fejét)
lukas a cipőd
zsebed markod
(levágá negyedik fejét)
bizony bizony mondom néked
sok a bűnöd
(levágá ötödik fejét)
te Brueghel képén
előlről a harmadik vak
(levágá hatodik fejét)
de a sárkány fejeit újránöveszti
a királyfi újra sarabolja
növesztem sarabolom növesztem)

H. Bosch befejezetlen képe

rudakra kötözött keselyűk lobognak
hiénatorkú trombiták rivallnak
családi házak karosszékek hátsószögéből
kikelnek fölserkennek az évelőkatonák

nemzeti dalokat tereferélnek harsogva
marsolnak minden talpalatnyi indulóra
rezesbanda-vivát rezesbanda-vivát
mennek a mennek a
kicsodák

Az álom fonákja

Ivan Rabuzin képe alá

Én annyian vagyunk, hogy...
Néger, mohamedán, fehér, eszkimó,
ázsiai... Én melyik?... Nekem

öreg ajtóként nyikorog a térdem,
ágyba vágódik, lepje a dunyha-meleg,
mint bányász arcát a szénpor.

Akár estefelé a kapukat,
ma reggel is kulcsra zártak
sok-sok éjszaka kitárt arcot.

Ülök a Föld-nagy asztal mellett,
zsebemben újság, s minden hírben
a trójai falovat gyanítom.

Amíg iszunk a Békére, azt lesem,
melyikem mozdul ellenem,
melyik magamat rúgjam gyomron, fejen?

Égtájak

Hajnalok tűzvészei tombolnak.
Cyprian Norwid jön
aranyló miseruhában.
Egemen madarak petárdái.
Pacsirták csöpp lángja rezegek.
Tündöklük
a vidék
zöld hajzata.

Holnap talán Vladimír Holan
világít.
Viivi Luik csókja olvasztja majd
a szívemen
alákúszó
gleccsert.
Kilép belőlem
a fejfák
menetoszlopa.

Két átköltés

1. (*Enn Vetemaa: Odasurranni*)

Odasurranni egyedül
a meleg-titkú tűzhelyhez,
mely a szoba éjszakájában
teli tüdővel lélegzik.
Anyám konyhája
Anyakályhám.

Hisz a kályhák egy kicsit anyák is,
az anyák pedig kályha-melegek,
és mi egyre visszavágyunk hozzájuk.

A hunyott szemű szobában,
a kályha nyarában
szomorú, szép, mesés világokat álmodunk,
a szibériás égbolt madaraira gondolunk,
a tinta-sötét, huzatos égbolton,
a jégcsap-nyurga kémények fölött élőkre.
A madarakra, melyeknek oly horgas,
fagyott, árva a lábuk.
Oh, ti szegény kályhátlan madarak!
Fűtetlen világ kályhátlan madarai!

2. (*Viivi Luik: Ő mindent elmondott*)

A fenyők belesápadnak a decemberbe
könyvek avasodnak
a test havas fa
legyen vigaszuk a gyermekeknek
az idegen házakban
rémületük
akár a meszelt hold
iszkoljon végig a padlón
elkerülje őket a halál
éjjel háromkor
aludhassék a szívednek legkedvesebb
a szenvedés előtt
ami árnyékként követ
én álmodnak őre
litániázom
jöjjön el a te országod

Barbaricum

Dunából, Visztulából font varkocs
lobog a hátadon.
Válladon a Körösök szélfútta fürtje.
Csókodban izzanak
és elvéreznek
a csalánok.
Cézár-idő patanyoma a szemed alatt.

Falvak tetvei bőrödön.
Tanyák serkei.
Baltás fagyok ólálkodnak a kertek alján.
Nekem nem kell
a Káin-mundér!
Vezetnek tenyered életronalai:
utak, vasutak,
vezetnek ékköveidhez.
Igazgyöngytallinn. Gyémántprága.
Borostyánvarsó. Opálbukarest. Rubinszófia.
Fájdalmak földje!
A vértől még másnapos
gyomrod idegeivel
bőgőzik
Hel Mood Nadolski.
Nyílnak a meszesgödrök múzeumai.
Keselyű-kommandók
árnyéka hussan át
egy homlok
márciusán.
A vérerek sztrádáin a szív felé robognak
a menetnóták.
Szennyvízcsatornák, vízcsövek,
gázvezetékek Laokoon-kígyói kúsznak
a földben,
a falban,
a testben.
A szőkére vakolt gótikus lányok mosolya
mégis felkél,
felragyog Barbaricum.
„Hatalmas” vagy,
hazám.
Végtelenek
a határok
az emberekből.

A gyökeres állat

*„Itt ring a csónak – ott túl talán a nagy
Semmibe érünk. – De ki akar bezállni
Ebbe a »Talán«-ba?*

(Nietzsche)

Az idill

„Sajnálom, most a nyulakkal futok, nem a vadászebekkel.”

(Robert Lowell)

Miért nem fedezem fel
az idillt? –
kérdetik.

Nagyon szeretném végre
felfedezni,
és ilyeneket írni:
„Dézsmás méhek a távoli kertek virágai ormán
bátran gyűjtik a port, szállnak is egyre tovább.”

De kit érdekelnek
a méhek?
Hónapok óta nem alszom,
minden éjjel
becsöngetnek hozzám
ötször-hatszor:
kimegyek, senki;
lenézek az erkélyről,
senki.

Eleinte azt hittem, álmodtam az egészséget,
ám hetek múlva
már gyanakodni kezdtem
magamra:
lehet, hogy ez már
az örület?

Így ment hónapokig,
aztán egy szép napon
hajszoltságomra és kimerültségemre is célozva
megkérdezte
a fölöttem lakó nő,
ki a fene csönget nálam
éjszakánként,
csak nem valami nagyvérű asszony?
Idillikusan mosolyogtam.
Mit mondhattam volna?
Hogy nagyon szeretném végre felfedezni
az idillt,
hiszen ezt várják tőlem
azok,
akik
minden éjjel
becsöngetnek hozzám.

(1983)

Ló a mecsetben

A város

hát mégis kiléptem

Seneca kádjából

!

a könyveim közé tűzött papírzászlóból
papírhajót hajtogattam
nyakig merültem a vízbe

nem is fájt a nyiszálás

lassan piros lett a víz
a piros-fehér-zöld kis hajó
libegett
elázott
elmerült
a hatalmas vörös tengeren

hát mégsem merültem el

!

itt még tudnék
élni
talán

azt hittem megölel
a Város
Városom

eljöttem
itt vagyok
csak Julianna ölelt magához
a város

úgy nézett rám
mint

Oldzsasz Szülejmen
lovára
a mecsetbéli
mohamedának

Hétköznapiak

, amelyek oly kedvesek nekem,
régirégi hétköznapiokról olvasok feljegyzéseket,
parasztok írták a papírra a szűk esztendő keserveit, a
járványokat, egyéb csapásokat; milyen érdekes,
mondod, nagyon érdekes, mondom, meg kellene írni
egy közérzet történetét is

ez napló
diárium
Körmendiárium
én már nem verseket akarok írni
nem prózát akarok írni
prózaíró

bár egyesek szerint

vagyok

pedig nem

ha Róza lennél bizonyára rózaíró lennék

ez napló

én naplóíró vagyok
aki
gondosan
följegyzí
hogy
nagymosás van nálunk
(n) agymosás
(n) agymosáshoz (n) agymosószer
!

milyen jó lenne
tisztán
élni
!

van is hozzá mintánk
a mi mintánk
a maminkánk

és
apuci
apuci
a
pici
paci
minta érték nélkül
nélkülözünk
nélkülözünk

köszönjük
jól vagyunk
vagyok

olyan vagyok
mint akit
kifacsartak
akár
a lepedőt
(n) agymosás után

éppen nagymosás van nálunk
a nagymosásos napokat szeretem

mi közöm a szirénkedő kolompokhoz ?
mi közöm a ribanc ünnepekhez ?
tengerek gyűlnek a számba -
köpni
kell

Minden este főzöl

, ma éppen lecsót, most
ment le a paradicsom ára, amikor már kezd rohadni:
bevásároltál, főzöd a lecsót, esszük a lecsót, ízlik,
kérdesz, igen, mondom, de az eszem egészen máshol
jár

amíg ezt a lecsós Alföldet megemészttem
napkoloncos holdkoloncos

I A
N G

lépi
az
időt

amíg ezt a mocskos folyót felhörpintem
ékszerboltjában a bársonyos égnek ellobban a legszebb
gyémánt

és én hiába keresek
szemed
háromkirályokat
az újszülött vershez

érdekes
rólad is
az elmúlás
jut eszembe
még hozzá milyen gusztustalan módon
: „ékszerboltjában a bársonyos égnek”

„pfuj!”

mennyivel
szebben ugat
Baudelaire kuttyája
: „...ilyen mocskok leszel, te drága...”

addig is
kellene
valami
t e t t
!
de nálunk
csak
bikahomlokú pinákkal
szabad
viaskodni
ez aztán a tett
igazi
„szexmendi”-s (Zalán Tibor)
tett

szex-tett
ha többen tesszük
gruppenszextett
? ?

éjszakánként
nem
vonítok
a Holdra

elegem van
elegem van barátaim

a barátaim azt hiszik
ismernek

most
titkos terveket
vélnek kiolvasni
tekintetemből
„.....”

úgy gondolják hogy
!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

és ráadásul
????????????????????

szerintük
ez
azt jelenti
hogy
szorgalmasan
tanulok
j á r o m u l
?

kapkodom a levegőt
akár
az éjszakákat
átvirrasztó
erdőtűz

fulladok
talán
tán
metán
metánhuzat
netán huzat
a légutakban

nincs levegő már a motyogashoz sem
pedig szeretném
elmondani
pedig szeretném
ha megértenétek
pedig
megérthetnétek
az
életemet

olyan
egyszerű
: én már kivert kutya is
i t t
akarok lenni

ezen
a
lecsós
Alföldön

A park

, amelyet 1884-ben alakítottak ki Fogarasi
Gábor műépítész tervei alapján, 1906-ban téglalábazatba épített kovácsoltvas kerítéssel vették körül (ezt már lebontották), s amelyen még egy Niemetz nevű temesvári műkertész is rajtahagyta ujjlenyomatát a tér rendezésére kiírt pályázat megnyerése után; íme a park, ahol a lányokkal, s ahol még ma is szívesen, ahol nagyra nőttek a fák
fák.....tűz

milyen pusztító a képzelete
!

a tűzből egy
halott dalolt
megunta és
hamvába holt

fa
 aesculus hippocastanum
 homloka megjelölve

a fák
 m i n d e n t
 láttak/látnak

tanúk
 akárcsak a naplóírók
 Barbaricumban a tanúkat
 ki szokták
 irtani

olyan fanyar vagyok ma
 fanyarka
 amelanchier canadensis

ülök a parkban
 ülök egy fanyarka testvéreként
 a városszélek
 megözvegyült
 házaira
 gondolok

talán
 alszom is
 fűrészvívójogású álmaim vannak

szánakozva néznek ama kolomposok
 : „sajnáljuk hogy az új
 szíve oly keserű”

nem látják
 hogy én már fa vagyok
 fa
 „oly gyökeres állat” (Apácai Csere János)
 amely
 I T T
 akar

gyökeret eresztenei
 itt
 ahol a lányokkal
 ahol még ma is szívesen
 itt
 ahol a catalpa bignonioides

nag
 yra
 nőa
 lán
 yok
 szá
 jáb
 an

A puszta

, ahol megnéztük a szép és ritka
 élővilágot, megmutattam neked a széki pacsirtát,
 amely századok óta itt fészkel és nem költözik el a
 szomszéd pusztákra sem, inkább elpusztul; miért
 tagadjam, ehhez a madárhoz hasonlítottam magam, én
 is így vagyok a Várossal, Városommal, mondtam, ami
 akkor, ott, hitelesen hangzott, csak hát

valahogy ki kéne mondani a szót
: „hazám”
!

egyszerűen csak
hazám
világ világa
virágnak virága

hazám
egyszerűen csak

de
ki mondja ki
?
egy hazafi
egy Hazafi Veral
egy hazai fifika
egy haza-fika
?

csak
a hónaljzagú szél
sutyorogja
hogy
siratóasszonyok
mászálnak
az Alföld
arcán
akár a legyek

felrángatják
a házak
szemhéjait

zsúpfedelű fejek
rohadnak
a dísztribünökön

szalmazsákok
füstölögnek
a szalonnás
mellkasokban

disznók
turkálnak
a felszántott homlokúak
kerítetlen
szívében

szomorú madarak
osonnak át
az idegbeteg
autóutakon

melyek mentén
sok-sok
egzotikus
bennszülött
ácsorog

zsíros a kalapjuk
borostás az álluk

munkásruhának mondják
jellegzetes viseletüket
az útikönyv szerint
gumicsizmában járnak
egy csomag
cigarettaért
egy üveg
tüzes vízért
már fényképezhetik őket

Örök Emlék
ÖRÖK EMLÉK
ÉREZZE JÓL MAGÁT
VÁROSUNKBAN
HAZÁNKBAN
BARBARICUMBAN
!

és
csak
a loboncos
záporok
ütik
a pocakos
vásárnapokat
hogy

NE ÉREZZE JÓL MAGÁT NE ÉREZZE JÓL MAGÁT
N E É R E Z Z E J Ó L M A G Á T
!!

csak
a tüskés akácok
verik
az ablakot
kétségbeesetten

miközben
a szobánk díszhelyén álló
egyszemű
kalyibán

kikönyököl és műveltségéből
leckéket ad Kalibán

csak a
szeméttől
fuldokló
folyók
vésik
az árterek
arcára

csak
a hófúvások
írják
a puszta
homlokára
hogy nincs többé nincs többé nincs többé nincs többé
nincs
többé
aranykor
hogy
nincsenek
érvek

hogy
véget értek
a
h o r a t i u s i
évek

A tél

, amelyről azt hittük, nem akar eltakarodni,
nem volt kályhánk, állandóan az 1876-os, ama
nevezetes Hegyeli fergeteg járt az eszemben, amikor
olyan hó volt, hogy egyik háztetőről a másikra lehetett
átmenni; nos, a tél, amikor vacogtunk, s amikor úgy
éreztem

kihúlt
ágyamra
fekete
huzatot
húzol

az
éjszakát

nyárfa
fanyar
füstje
száll

fázom
a tüdőmben
ropog
a
hó

bitang élet
mondanám
ha ez
még
jelentene
valamit

bitang
trombitang
trombita
trombitó. trombitón játszom

úgy száll a dal mint az orkán
te is fújod egy mahorkán

horkan
az éj
füllentésnyi
az álom

fázom
éhes vagyok
csak fáradt lavinák
csúsznak
le
gyomromba

ilyenkor
az emberélet útjának felén
álmában felsír az ember
az emberélet útjának felén
megdajkálom
az egyszer volt hol nem lesz

szép
Magyarországot

.....
kövek

patái
dobognak
dobhártyámon

hegyomlás

?
?

álom

Az ágy

, abban a szobában, ahol laktunk, lakunk,
ahol te meg én, s ahol k ö z b e n azon gondolkodom,
a ti utcátok is leégett-e 1834. május 23-án, s nem
tudom, miért érdekes ez most, amikor

emlegetnem

kéne
satus
combjaidat
szárnyas
szavakat
szólva

a föld mélyéből harangszó szivárog
éjszaka jön
várod

csípődöt

kiszámított
természetességgel
ringatod
alattam

és elvárod

hogy erről
egy
hajó
jusson
eszembe

örülnél ennek a sornak

n i e t r a
:t g r b t g e t m a t d"
e e e l e j

de hát ez egy

baromság

finomat

keféltünk

ennyi volt az egész

ez is nagy szó

hiszem
 dugig
 voltam
 halálvággyal
 mint
 egy
 igazi
kkkkkkkkkkkkööööööööööllllllllllllllttttttttttttóóóóóóóóóóóó

búcsúzkodtam

 : „elhagyni ágybéli mézes tüzeket
 házamat
 testemet”

kívülről

 figyeltem
 magamat
 : önnön terhét görgeti kő-konok
 kőember
 pokolbéli korokból
 föl
 föl
 hallgat teli torokból

meg

jött az éj / szíved
nek ürmösbor az álom / jövőd kital

ÁLOM
álom
édes álom

álomban csak a politika bonyolult
az élet

 egészen
 egyszerű
olyan egyszerű
mint a
 „hullaház deszkája” (Vladimir Holan)

arasznyira

 a
 verstől

satus

 combjaid
 közt

abban

 a szobában
 ahol
 lakunk

ahol te meg én

ahol
 k ö z b e n

szép
 képeket

 látok
 : pokolszerű rózsza lobban az éjben
 ég a házam

égjen

!

!

Quo vadis

azt mondják
 az
 életemben
 vargabetű
 a
 Város
 Városom

vargabetű
?

VargaJulibetű
!

nincs hova menni

falfehéren áll
 Európa

akár
 Dosztojevszkij
 a
 vesztőhelyen

a
 felcsinált
 lányok
 öléig
 csap
 a tengerek
 epileptikus habja

elfogyó népek
hajigálják
a
kavicsot
a nyelvük
alá

a Városban
 Városomban
 itt
 Barbaricum
 közepén
 nincs
 kavics

nincs
kavics
egyesek szerint

az ide
ügető
igető
szava
hihető

én azonban
 már

az
Istennek
sem
hiszek
el
semmit

nyelvem alatt
márványszobrok
görögnek
a
kavicslét
felé

elindulok
és
kérdé
az
Úr

: „Quo vadis, domine?”

„Haza mennék, amice.”

(1982)

Körúti béke

A közlekedési lámpa
sárgát
mutat.
Állok. A zöldet lesem: hátha.
Míg a járdaszélen váltogatom lábamat,
kirakatban nézem pihésedő államat,
s homlokom felett-alatt,
akár egy glória, tündöklük a Nap.
A lámpa nem piros, nem zöld. Szemem elvettem,
hisz zöldszemű lányok mellettem
a sárgát lesik,
s a napot, az eget: már nem süt, nem esik.
Állok. A lányokat bámulom, a szebbeket,
a körte-kemény melleket,
s az éjszakára várni támad száz okom,
csemegézni szoknya mélyi málnabokrokon...
Amíg képzeletem ott alant kutat,
a lámpa még mindig sárgát mutat,
és járdára rognak a fáradt vének,
az elhasznált asszonyok már hazamennének.
Fázik a kezem,
ám egyre a lányokat lesem,
de hiába blúzok alatt a két duzzadó halom,

ha előttünk ez a sárga, e béna borzalom.
Állnak, már nem értik a pajzán hecceket,
csak számolgatják a vézna perceket,
mosolyukat szétdúlták a fagyok.
Azt hiszik, ők még ők, s én még én vagyok.
Mióta állok? Ez még a mai nap?
Vagy csak a tegnapi visszatolat?
Ahogy egykor a sok citri kollégista lány,
úgy a körénk dermedt sárga is talány...
Jön a tél, megy a nyár, akár egy vonat,
erős szőrök dárdái ütik át arcomat,
mély repedések hasadnak a házak falán,
már havat látok a lottyadt lányok haján...
Állunk a járdán, várunk születést, halált,
várunk pirosat, zöldet... A lámpa nem vált,
sárgát
mutat.
Sárgát. Állunk. Csak az idő szalad.
Mennénk. Nem tilos. De nem szabad.

(1984)

Édesem, ma oly fanyar vagyok

Janus

„A szem a lélek tükre”.
Egy tükörben hús-magam,
Bárd-magam.

(1979)

A találkozás

Egészen olyan nap volt ez is, mint a többi,
talán szebb valamivel,
nem lógtak ónos felhők a házak szemébe,
nem söpörték az ótvaros utcákat
öreg, szuszogós szelek.
Ültem az autóbuszon.
Megálló következett.
Még mindig az ónos felhőkre
és a szuszogó szelekre gondoltam,
alig figyeltem
a le- és felszállók apályára és dagályára,
csak akkor hökkentem meg, amikor
önmagamat
pillantottam meg
a járdán.
Álltam a tumultus mögött, valami üzlet előtt,
a kezemet néztem,
s az arcomon végtelen csodálkozás és némi
rémület
látszott.
Álltam a járdán,
a karóram számlapja egyre nőtt a csuklómon,
egyre nagyobb, nehezebb lett, erősen húzta a
karomat,
már akkora volt, mint egy pajzs,
vastag, akár egy malomkő,
lerántott a földre,
és kétségbeesetten vonszoltam volna magam után,
de nem bírtam,
csak vergődtem
az óriási számlap körül,
amelyen eszeveszetten,
egy ventilátor sebességével száguldottak a
mutatók...
Láttam járdabeli magamat
a buszból,
láttam hirtelen behavazott hajamat,
láttam a szürkülő arcomon végigreccsenő
ráncokat,
aztán azt is láttam,
hogyan lelassultak a mutatók,
az iradatlan számlap szép lassan zsugorodni

kezdett,
feltápászkodtam a földről,
öreges mozdulatokkal
leporoltam a ruhámat
és elindultam arra, amerről a busz jött.
Felpattantam az ülésről,
ám éppen akkor csapódtak az ajtók,
elindult a busz.
A következő megállónál elsőként ugrottam a
járdára,
embereket löktem félre,
lábakon tiportam át,
visszafele rohantam, arra, amerre láttam eltűnni
magamat.
Sokáig tartott ez az eszelős vágta,
lihegtem,
fújtattam,
loholtam,
már a sarkamban voltam,
s akkor,
éppen akkor,
amikor már a szuszogásomat is a nyakamban
éreztem,
akkor találkoztam veled.
Megálltam,
mert még senkit sem láttam ily szépen kacagni.

(1985)

Karjaid közt

egész erdő lángba borul
arcodon ha rózsa virul
karaid közt lassan égek
kormozom a mindenséget

(1981)

Álmodozik az ember

lábad között kökénybokor
vadnyúl-kezem ott kóborol
mire én is odaérek
barna medvével felérek

(1981)

Üzenet

Fekszem viseltes rongyon
zsíros kenyér a gondom
bájjivó dalnok
bajjivó bajnok

mások
kik darázssal etetnek hallják
szeretem Varga Juliannát

két kicsi melled halom
reá szép fejem rakom
templomos éknek
messzire nézek
félek
akár Isten emberi barmát
szeretem Varga Juliannát

néma táj Barbaricum
vigyázza barbár ikon
tolat kint a gond
ugat bent a gond-
olat
bár mérgeket mind nekünk adnák
szeretem Varga Juliannát

(1981)

Dal

tavaszi felhő
hóna alatt
lányos hasadra
csókol a Nap

liheg az este
érted loholt
felsüt az ágyon
két telehold

őszig a játék
oly figurás
szép tatár arcod
lángragyogás

elhagy az ősz is
rugdos a tél
rőt kutya bámul
arcom helyén

(1981)

Julianna évszakok

bénán hever Barbaricum
gyötört arcán jégpáncél
csontig kékült szájam öblén
kőkénybokrot ráz a szél

megérett a földieper
piros húsa fölhasad
hosszú hajad legszebb zászlóm
fejem fölé tartalak

lehullott a mézes szilva
részeg darázs dalolgat
az ágyunk egy nagy léghajó
csillag tűnik maholnap

tép a szél és vág a hó és
tél az erdőt tördeli
némán kéne szép testedbe
végre beledögleni

(1981)

Az éjszaka vége

amikor eljön
lobban a kedvem
bérházak úsznak
népviseletben

milyen sok fűszer
akad egy lányon
úthenger száguld
végig az ágyon

vési az arcom
tündöklő kedve
ott állok reggel
megöregedve

(1981)

Forró a szél

a bőrömben nem maradok
abban élve megrohadok
karjaidba belelöktek
véres arcú vad angyalok

forgószél jön puszta-meleg
eleven szén róka-szemed
halott fénye ég arcomon
kiszikkasztja a szívemet

(1981)

Jesoloi képeslap

Hangya húzza a morzsát, nyög és szuszog, de semmit sem
Hagyna a fűben, sejtí, mi is kopaszra esszük az asztalt.

Evés után egy nagy lomha állat hív, a tenger, a stég
Eves cölöpei között morog, prüsszköl a beste, rágja a
Mohás fát, elfut a csahos jószág és újra szalad, majd újra
Mohos hullámok rontanak felénk tajtékos pofával...
„Fogadjunk, nem mersz belemenni!” – mondod és
Fogaidon csattan a türkiz nevetés, látva, hogy vacogok,
Gebedek, lilulok a rozmárokknak való hideg háborgásban,
Gebém a hullám, zötyögtet, lelök, nyihog és rugdos,
Habok örvénye leránt a mélybe, kínba fereszt,
Hozzád úsznék, a mocskos tajték el nem ereszt, már
Szökellne alfelemből Zephyrosz és Notosz... Ezt elmondani
Szó kellene, elmesélni e már majdnem-novemberi fürdést...

(1984)

Azt álmodom

Kiszárad, lassan tócsa lesz
bennem minden tenger.
Most akarsz már megváltani
lázval, szerelemmel?

Zord északom a szívemen
szorgalmasan matat.
Csak azért is azt álmodom,
hogy nőni kezd hasad.

Fényes arccal holnapolni
Melléd könyökölök:
tüdőmből felsír alomnyi
árva kutyakölyök.

(1981)

Altató

Bömbölnek vad szelek, hú!
Örvénylik, zuhog a hó.
Bent jó meleg ágyad hí.
Míg tombol a tél odakint
édesanyád odaint:
„Eldi-eldi-eldi-áj,
Kicsi bocsom, aludjál!”

(1983)

Halottak napja

Most, amikor apám sírjánál égetjük a gyertyát,
ugyan kire gondolhatnék,
ha nem
Órá?
Mellettem áll anyám,
aki apám káderanyagának 1954. február 2-án,

Szolnokon kelt
és Szűcs János személyzeti előadó által aláírt
feljegyzése szerint
„egy volt malomvezető leánya”,
tehát osztályidegen,
pedig csak egy molnárlegény harmadik lánya volt,
igaz, a molnárlegény később a
főmolnárságig vitte,
okos, törekvő ember lehetett,
de ezt felrótták neki a szűcsjánosok
különbféle feljegyzésekben,
s az ilyen szűcsjánosok
(akikhez egyébként apám a lehető legudvariasabb volt)
azt írták apámról
többek között ugyanebben a feljegyzésben
is,
hogy „a legjobban képzett vízmesterek egyike.
Szakmai vonalon a munkájának az értékét igen nagy
mértékben
lerontja azonban az, hogy nem megfelelően bánik
az emberekkel.
A hozzá beosztottakkal gorombáskodik...
a lehető legrosszabb a dolgozókhöz való viszonya...”
Furcsa ember volt apám,
a dolgozókat sűrűn lemarhaparasztozta,
ám ez az ő esetében
a legnagyobb szeretet megnyilvánulásának számított,
a ezt a
dolgozók
pontosan tudták,
amint azzal is tisztában voltak,
hogy az utálatot, az ellenszenvet jelenti
apám udvariassága;
így tehát a barátságos hátba ütögetések
és marhaparasztozások
ellenére
(ellenére?)
a lehető legjobb volt a viszonyuk,
de honnan tudhatnák ezt a víz tetején úszó
üres tökhéjak,
ama szűcsjánosok,
akik csak a jelentésekből
ismerik
(?)
a dolgozókat?
Erre gondolok most,
amikor apám sírjánál égetjük a gyertyát,
állunk a temető szélén,
innen
a vágóhídra, a dögtérre és a cigánytelepre látni,
és én nem értem,
miért éppen a gyertya, a vágóhíd, a dögtér, a cigánytelep
láttán kezdek szégyenkezni,

amiért
1981-ben
itt akartam hagyni
ezt a rohadt szűcsjánosos életet,
befeküdtem volna Seneca kádjába,
mert már mindenkivel
csak
udvariasan
tudtam (?) beszélni,
most pedig már legszívesebben
hátba ütögetném
és
lemarhaparasztoznám
a
világot.

(1985)

Új Pompeji

a tél
talán
telet
talál

a hó
a hó
ra hull
szítál

a hó
alatt
a hó
mögött

ma én
vagyok
ki őr
ködök

(1982)

Különféle Ikaroszok

Minden énekes madár a sírba hullt,
Föld alá zuhantak szép sasok,
Ám egünk, a tágterű, nem néptelen –

Egyre följebb száll a por.

(1984)

Egy tiszteletre méltó társaságról

Okodalom?
Köpedelem!

(1984)

Két sor

Hát félsz, elveri rajtad a port ama farkas-ítész? Félsz
Olvasót, haragost? Legszigorúbb a papír!

(1982)

Felirat

Ó idegen, menj, add tudtára az emberi fajnak:
itt élünk, magyarok; porlik a nyelv, a jövő.

(1982)

Régi kútba nézek

Kút van a kertnek ölen,
Liftezik benne a szél,
Hordja a téglá porát,
Gyűjti a kert szemetét.
Úszik a vízen az ág,
Tartja a sün tetemét,
Bús ködökön jön a vén
Ősz hajú, halk szavu tél.

Kútba hanyatlik az éj,
Városok ülnek alatt,
Úsznak a kiskatonák,
Béka üvölt odalent,
Nyomja a ló-koponyát
Mélybe a rőt színű szél,
Felforog újra apád,
Rád nevet: aj, te ne félj!

(1983)

Módosított születés

(Egy falusi Madorai-szobor monológja)

Mint denevérkrisztus kapufélfán –
lennék felfeszítve uram ágyán:
ama nyoszolyavitéz begyesen rúgtat
ágybéli kelevézével ágyékomnak,
csánkomat nyövi, hányja nagy garral,
pulyák jönnek számtalan fuvarral,

ám ő csak veti a tajtékot rendesen,
krampuszi szusszokat lök verejtékesen,
megcsihad rajtam, másokhoz sem restvérű,
de asztalomnál óhajt lenni nagybélű,
csak csücsöknyi csöcseim fölött
csószködik akár nyálas kölyök.

Jaj, változnék én mivé, mivé nem –
Madonnává: éltem „úgy” ne éljem!
Éji vándor így is akadhat,
ki éj leple alatt
szent-szűz leplem alatt
hajnalig nyugodtan mutathat.

(1980)

Édesem, ma oly fanyar vagyok

Daloljak néha, arra kérsz. Könnyed tánci-táncit a papíron vagy
Dagályosan, peckesen dobogjak! – akár egy szóviador.
Lángoljak, mint jó misebor, avagy nászi ágyban éjszakai lepe!
Lángérezményt az égre! Szeretóm ünnepe: ámul a táti sereg,
Alít Lédának, Annának: a piac, az utca rólad fecsereg. Dalt: jól mutasson!
Amíg szárnyal, liliásnak, laurásnak hasson! Néhány háryjánosi sasszét!...
Némán rohasztom magam szét – de engedek. Hiszen könyvelven hiába...
Néhány dalt tehát, pattogósan kivágva. Mielőtt mindent itt hagyok.
Még itt vagyok. Ám csak e kétes ügetés súgja, hogy itt vagyok, nem odaát,
Még érzem – s nem ontom az üröm szagát.

(1984)

Magány

A szemem zöldes alkonyi táj. A drága halottak az üröm
szagával üzennek. A csönd levés-öröm? Vagyok, tehát szótlanodom.
A te léted nem otthonom. A kövekkel, azokkal a súlyos, "hatan
sem bírjuk"-kövekkel még jól érzem magam. Tudni a kövek szép eszét!
Nekik nem kell súlyosdi, fontosdi beszéd. Arcukon az esők
vésője. Kemények, mégis szétesők. Ám nekem azt jelentik, amik.
És én is nekik. De mit jelentek, vajon mit jelentek neked?
Minden esti szerelmedet? Takarítást, mosást, főzést?
A kíméletlen önzést? Piacot, utazást, locsogó havat-hetet?
Vagy pénzt, hogy fölkeresd a lábtyűüzletet?... Lásd, veled élek, de nélkülöd.
Magányosan, mint a füvek. Vagyok mindenségembe zárva,
morcos, magamtól elhagyott árva. Aki velem jön, ide az sem követ.
Nézel: erodálódó követ. Tudod, tied vagyok, és sejtöd, hogy nem vagyok.
Nem látod, e mélyzöld éjben, hogy lobognak a csillagok...

(1984)

Kettesben

Jó estét! – köszöntek ránk Verseghy
ismeretlen pornográf versei.
Ferenc urunk – mit kell tenni? – kikérdezett engemet:
„Gyakran gyakni, hegyes csöcsén vadászgatni mennyemet,
apolgatni rózsás rése édes partjait,
rázúdítani csókjaimnak zivatarjait,
jól felbírnai csiklandással völgye szárnyas ajtaját,
ujjam körme sem bánthatja harmatozó pitvarát...”
Te alélsz, támadsz, mint Soror Formóza, rimánkodsz váltig:
„No! No még, no még, no még, no még, csak egy kis Miatyánkig!”
Vitéz tusa, tüzek, havak, víg ferenckedés,
zuhanás és magos égbe lágy emeledés,
nincsen múltam, nincsen jövőm, jelenem –
sötét tenger tükrén táncol tetemem.

(1984)

Haiku

tested lakatlan szigetén
hajót álmodik valaki –
én

(1984)

Láz

Szépséged előtt szájjár némít
Nauszikaám,
egyetlen szigetem
hová még
partra vetődhetek.
Ne szólj!
Szavaink csak bensőnk
mély-tengerében élnek,
felszínre bukva
szétrobbannak,
miként mélyről hozott halak.
Te,
dús szigetem,
tág óceánom!
Sohasem jutok el
túlsó partodra.
Pedig
itt vagy
karnyújtásnyira:
bolygó-közel.
Halál-közel.

(1980)

Aztán lemezt hallgattunk

eljöttél egy derűs reggel
hogy a woman enyém nigger

Lennon élt és Lennon él
csellótested így zenél

minden újság ránk nyafog
bennünk Lennon élni fog

muzsikáddal már átitat
egy szezonvégi áhítat

elhalmoztál dús emlékekkel
ezt viszem el szép emlékül

mert elmegyek taláломra
el a saját haláломra

hisz mit kezdhettek ezekkel
a tértelen terekkel

(1984)

Egy régi arc

Szemében keresem házamat.
Rám néz: rovom a fényéveket.
Milyen messze van tekintete!
A Holdat jobban ismerem, mint.
Sziklává fátad.
Arca leletkövület.
És ott, a homlok alatt?
Üreg. Üreg.

(1980)

Kurgán

Búcsúvers

Látod, megvan a végső ingatlan,
Más létbe léptél, nem hívatlan,
Kihúlt véred, a nyughatatlan,
István, Mándoky Kongur Atlan.

Álmok maradtak álmodatlan,
Amit gyűjtöttél kínálatlan,
Jegyzet, bújt betűk, szétosztatlan,
Torzó, Mándoky Kongur Atlan.

Sok káröröm még károгатlan,
Hitték, bárd vagy, de bárdolatlan,
Pedig tűz voltál, olthatatlan,
Foggal szült táltos, Kongur Atlan.

Itt hagyta árván, búcsúzatlan,
Mi vár rád? Menny? Iszonyú katlan?
Tudd meg, nem maradtál fiatlan!
Nyugodj békén, barátom, Atlan!

(1994)

Élet

Lábnyom csak,
mit itt hagyna
egy hangya.

(1985)

Batártalanul érzelmes poéma

az újság azt írja hogy
„haporodnak a szörcsögök”

ma este
nincs kedvem haporodni
ugye nem haragszol
?
megspórolom

spermiumom

jó éjt
haporodnak a szörcsögök
haporodnak a hírek
haporodnak az álmok
álnok álmok

haporodnak az álmok

ólmok

ilyenek
az északi féltekén mindannyian ilyenek leszünk
el akartam menni
ahogy mondani szokták

azt mondják
el
a világ végére

ilyenek

el

de minek
?
a világvége itt is megtalál
a világvége itt talál meg
itt talál meg igazán az északi féltekén
félteke
háromnegyedteke
teke
tekézünk
féltekézünk
e földi féltekén
a Föld féltökén
mondtam akkor
el innen
el innen
a Tasman-tenger mellé legalább
mert itt szénné álmodom magam
hogyan álmodjak olvasok
kiszól a könyvből
Raszul Gamzatov
a bátorság a maradáshoz kell
bátorság
?
bátorság
!
botorság
bútorság
batárság
én
mégis
elmennék
mondtam Raszulnak
pedig határtalanul szeretem a Városom
pedig bűrtortalanul szeretem a hazám
mondtam Raszulnak aki a dagesztáni könyvéből figyelt rám
botortalanul szeretem a hazám
egy ilyen vallomás kimondása
a tervem
ö-TÉVES tervem
mondtam Raszulnak
mert neki még jelent valamit
ha azt mondom
bátortalanul szeretem a városom
micsoda ötletek
!
fogoly ötletek
egy vallomás
melyet nem ért meg senki más
egy sláger
körözők
a
vidék
fölött
és várok
mint a sas
A sas,
amelyik nem repül el
a magas szikláktól
a széles rónák fölé -
nem igazi sas.
Az a sas,
amelyik nem repül vissza
a széles rónákról
a magas sziklákhöz -
szárnyain
igazi sas vagyok

nem igazi sas.

igazi sas vagyok

igazi

sas

vagyok

elrepültem

visszarepültem

úgy

örültek

nekem

hogy a lábam sem érte a földet

de én

igazi

sas vagyok

igazi sás vagyok

sós vagyok

a verejtéktől

sós

S.O.S.

úgy repültem haza Velencéből Varsóból Prágából

Szófiából Moszkvából Bukarestből

Grázból Drezdából

úgy repültem haza Fiuméből

S.O.S.

mint akit tűzzel kergetnek

az idegen városok inge szűk volt

bő volt

fáztam bennük

ráfáztam bennük

igazi sas vagyok

tehát

visszarepültem

dudorásztam egy nótát

: gyászruhás hölgy vonult az égen mint az estve

meszelt orcáján a szem gyárkéménnyel festve

festve

?

zöldre

zöldre van a

zöldrevanazöldrevana

otthon nincs is rácsos kapu

otthon nincsen rácsos kupa

otthon nincsen rácsos kupi

nincs

olyan

ház

A falu végén

a legszélső házban

a fiatal háziasszony

kitette az ablakba

a meggyújtott mécsest.

eltörött a mécses

Ez azt jelenti:

Ne felejtse el ezt az ablakot,

betört az ablak

ne felejtse el

betört a fejem

ezt a fényt.

E fény nem alszik ki,

kialudt a fény

amíg vissza nem térsz.

Messzi utadon, nehéz

kényelmetlen szállásokon,

éjjeleken,

éveken át

világítani fog.

S majd amikor utadról fáradtan,
elgyötörten
szülőfalunk felé közeledsz
ez lesz az első fény,
amely szemedbe villan.
Emlékezz erre
az ablakra,
emlékezz erre
a fényre.

ahogy közeledtem fáradtan
elgyötörten
városunk felé
eloltottak
minden fényt
erre
mindig
emlékezni
fogok

hazataláltam
mégis hazataláltam
illetve visszataláltam arra a helyre ahol születtem
ahol felnőttem
ahol tegeződtem a fákkal
ahol ismertek engem a füvek
hát mégis visszataláltam Városomba
késeket hoztak
azt mondták így nem érvényes az arcom

így már érvényes
?

haporodnak a kések

(1985)

Példabeszéd kis népeknek

A jázmír átüti a föld szikes páncélját,
és a napfénybe emeli az arcát.
Te pedig viszed az ásót,
felásod a családi sírhelyet két-három ásónyom mélyen,
morzsánként átböngészed,
kidobálsz a jázmír gyökérdarabjait,
majd a sír egész területét felhínted sóval,
jó vastagon,
s visszatöltöd a kiemelt földet.
Hamarosan már a köd gulyái legelnek a tájon,
később csontokat kaparó szelek jöttek,
hályogot vontak a vizek szemére.

Amikor enyhe szellők óvakodtak a temető elgémberedett
sírkövei közé,
virágokat ültettél a sírra.
A fák ágain már viaszos petárdák robbantak levelekké.
Teltek a hetek, s egyszer, egészen váratlanul,
megjelent a kiirtott jázmír.
Áttört a só vastag rétegén,
szétfeszítette az időközben betonná szikkadt földet,
s kitört a fényre.
Néhány nap múlva már fölébe nőtt
a melegágyban nevelt palántáknak,
a gondosan kinemesített virág-csodáknak.

A holtak szívéből hozta üzenetét a fentieknek:
élni kell!

(1985)

Miniatűr

Riadt denevér az álom,
a hunokig csapong.
Az éjszaka csak indigókék sóhaj.
A múlt tárnája kong.

(Almati, 1985)

Kazak puszta

Tajtékos álom, fakópej képzelet.
Sziürcsölgeti a puszta a vízeret.
Neszez a szél.

(1985)

Kazak éjszaka

Az éj álmokat dagaszt.
Rugékony ideg feszül.
Ami bánt, hogy mondjam azt?
Én nem tudok csermelyül.

(1985)

Kurgánok között

A végtelen pusztán kéne nyargalódni
holtakból épült kurgánok között.
Égi máglya alatt aszalódni,
s hallgatni, a patakvíz hogyan csörög.

Kőszobrok előtt mélán eltűnődni,
míg hajunkra a játszi szél köt bogot.
E pusztán – kipcsak anyaölnön – időzni,
hogy szíved majd otthon vessen lobot.

(1985)

„...A sírt... népek veszik körül...”

Pucér faágakon vizcsepp-gyöngysor.
Hideget az Alatau lehel.
A sírnál ki vagy? Akit takar rög-sor,
vagy aki takar, lapátol, földdel lep el?

(1985)

A Balkas-tó fölött

Hurcol az álom foszló rakományt.
Előttem, lásd, hegy, folyó áthalad,
S holtak. Mit a történelem kihányt.
Kazak föld! Csak magyarul láttalak.

(1985)

Ujgur emlék

Ahmetzsán fölemelt egy almát,
késével sok szeletre hasította,
szertartásosan körbekínálta
az ujugrok között.

Kérdőn néztem rá.
Azt mondta. Az alma én vagyok,
szétosztom magam
az enyéim között.

Azóta
álmodom magam
almának,
késnek.

(1985)

Ujgur akin

Az akin hosszú hősénekbe kezdett.
Az ujugrok felfénylő tekintettel hallgatták.
Újabb hősének szárnyalt fel,
aztán egy harmadik, negyedik, ötödik...
Amikor az akin elhallgatott,
súlyos csönd zuhant ránk.
A népi énekes egy új hősének első strófáját
kezdte énekelni,
fájdalmas-szép hangja felívelt,
betöltötte Rehimdzsán házát.
A második strófát már egy másik ujugrral
együtt énekelte,
a harmadik versszakba újabb ujugur kapcsolódott be,
a negyediket már négyen énekeltek,
az ötödiket öten, a hatodikat hatan...
A végén már az egész terem
megigézve fújta
a hőséneket.
Az emberek követték az akint,
dalból vontak maguk köré
várat.

(1985)

Nemzedékek

A virág a föld
testet öltött álma –
szólt a tört öreg,
s rámosolygott
a nyurga unokára.

(Kazán, 1989)

Kazán

Fakó mosoly a hajnal,
kiszakad a táj tüdejéből a szusz.
Az utcán már jár a busz.
Kenyeret eszem vajjal.

A nap, az égi kazán,
ragyog, komótosan locskol az Idel.
Ravilnak már jönni kell.
Zöld káprázat lett Kazán.

(1989)

Zulfia

Az óváros meleg,
mint Zulfia tekintete.
Ballagok a kopott utcákon,
s a város lágyan helyezi köveit
a talpam alá.
Kószálok az árnyas fák alatt,
átragad rám a tatár égbolt
szívós derűje.
Nézem az óváros szellőzködő fáit,
az izzadó homlokú házakat,
s nézem Zulfia kiugró pofacsontját,
karvastagságú, fenékig érő hajfonatát,
hollószárny-szempilláit,
tó-mély szemét.
Ő is rám pillant, félénken, rebbenőn.
Emlékké rögzülök.

(1989)

Az Idel partján

Izzik az úri kohó.
Van-e holnap?
A folyó hallgat, nem latolgat.
Rühes bőrű házfalak
vakaróznak.

(1989)

Augusztus

Kazán kitakarva izzad.
Olyan kék az ég, oly meleg van,
úgy ragyog a nap,
hogy az már-már megtévesztő.
Azt hinné az ember,
hogy itt a gondtalan,
kellemes idő hona van.
Mintha észak felől a gáttalanul zúduló,
zúgva nyargaló zord szelek
sohasem vágnának végig
Tatársztán arcán
jeges kancsukáikkal,
mintha sohasem tuszkolnák
a tatár föld tetemét
jégpáncélba.
De most még ragyog a nap,
s Kazán kitakarva izzad.

(Kazán, 1989)

Sorsok

Krétaszín felhők alatt
más sors tatárnak lenni,
mint gyötrődő magyarnak?
Fák ingatják fejüket.

Fonnyadó asszony a nyár,
a táj gyorsan öregszik.
Eldobott rög a madár.
Földbe enyészik a nap.
Jön tarkómon, hátamon
– lásd, most hazagondolok! –
a galambósz fájdalom.
Álmaim pernyéje száll.

(Kazán, 1989)

Tatár ballada

A kazáni vár, akár egy kutya,
liheg az augusztusi napon.
Ül a táj fölött, álmosan őrködik,
arcát az Idel felől iderebbenő
suhanc szellők cirógatják.

A tatár férfi díszes tübetejka
alá nyomja barna haját,
megtörli homlokát, a vár felé tekint,
ahonnan szállingózni kezdenek
a szőke hivatalnokok.
Mesélni kezd.

Amikor építették a kazáni várat,
Ulu Muhammed kán megparancsolta
a kőműveseknek:
akit először meglátnak, építsék be
a falba,
hogy sokáig álljon ez a város.
A kőművesek a kán fiát látták meg
először, de őt nem merték befalazni.
Gyorsan fogtak egy kutyát, beépítették.
Mikor a kán megtudta, szomorú lett.
Így szólt. Már látom,
a kutyáké lesz ez a város.

A barna tatár ember jó ideig
a földet piszkálta cipőjével,
majd fátyolos tekintetét
a vár felé emelve
a hazafelé igyekvő
szőke fejekre mutatott.
Hát azoké lett!

(Kazán, 1989)

Utazás a Bajkál felől

Medvés, rozsomákos dús tajték a tajga,
Medret rág a víz a buja őrületben.
Kiritkul az erdő, a zöld álom lebben,
Kibukkan lomb alól vad sziklák haragja.

Következnek délre a ligetes puszták,
Kövek könyökére bársony lepel vetve.
Urga szuszog múltó álmában nevetve.
Üрге, kutya, ménes ezt az éjt megúszták.

Mondai pusztán túl moccan a sivatag,
Mongólia fénylik, mint arany kirakat,
Hegyre rúgtat a nap, mint dzsingiszes bálvány.

Hetyke gép ablakán, a táj fölött vagyok:
Ahány jurta guggol, fehérén felragyog,
Akár Isten szeme az emberek láttán.

(1990)

Hajbalzsam

Hajbalzsam,
mondtam zavaromban köszönésül,
mivel nem jutott eszembe a sambajno szó,
s fölöttem a mélykék ég,
Isten mosolygó szeme,
még tágabbra nyílt,
s alant,
a zöld bársonnyal fedett kopár hegyek oldalán
felnyihogtak a füvet hersegtető lovak,
dús szőrzetét rázta a jak,
kacarászott a didergő patakocska,
s a városban kisimultak a gyűlölet ráncai
az emberek arcán,
a lányok nevetgélve ízlelgették az új szót,
az új mongol szót,
az új mongolos szót,
hajbalzsam,
ízlelgettem én is,
hajbalzsam,
s mámorosan toltam a nyelvem
a magánhangzók ölébe.

(Urga, 1990)

Mongol reggel

Szibéria felhőket böfög.
Mint egy kutya, szimatol a szél.
Fővő lekvárként álmom pöfög.
Akár a fohász, elszáll az éj.

Keleten, ím, lobot vet az ég,
Sziklavértbe öltözik a táj.
Moccan a gémberedett vidék,
Lüktet az égen tűz-Kubiláj.

(Urga, 1990)

Urga

A szederjes alkony szétszivárogo.
Meglapul az avas város.
A pusztán egy kutya duhog.
Mint Gandan-láma, mormog a Tola.

(1990)

Dargák

Magához von,
Arcon csókol az októberi nap,
szinte perzsel az ölelése,
ám hajnalonta már jeges patkóval
vágdat végig a kopár hegyen a zord hideg,
az emberek sötétre cserzett arcán
még ott tátong a tavalyi hófúvás véste árok,
ott vérzik tekintetükben a farkasok nyoma,
a medve, a hópárduc nyoma,
a nagy tavaszi porviharok
még ott kavarnak tekintetükben,
ragyog az októberi nap,
a pásztorok megmutatják a kancának a csikáját,
hogyan leadja a tejet,
ezt teszik a pásztorfélékkel is
a dargák,
egyébként semmi különös,
a régen legyilkolt lámák vére futja be
az őszi fák lombjait.

(Urga, 1990)

Hajnal

Az Úr csóvát dob az égre.
Patak pezseg.
Hallgatsz? Beszélsz? Mondd, mi végre?

(Tereldzs, 1990)

Tonjukuk sírjánál

Ősz. Kocsonyás ragyogás.
Ujjam alatt a rovás
Tonjukuk sírja kövén.

Jó lány fuvalom, húsít,
Omlik epeszín fennsík.
Porhatag árny az öröm.

(Nalajh közelében, 1990)

Vihar előtt

Opálos csend honol.
A nap fakó mosoly.

Zörög az ég.

(Nalajh, 1990)

Pillanatkép

Szótlan álom a puszta.
Horkan hóka-éj.

(Belső-Mongólia, 1990)

Árnyak

Horzsolja hasát a hulló-hideg éj.
Taplószáraz torkát tatja a Góbi.
Türk harcos árny-honából orozva kél.

(1990)

Búcsú

Jeges karma van a víznek,
Kutya nyí lúdbőrző patakban.
Verseimnek (Egynek? Tíznek?)
Hőse lettél ezer alakban.

Mongólia, ég veled!
Az álom lábán lépkedek
Türkök ó lába nyomán.

(1990)

Fájdalom, sáfrányos fényben

Buharaj Ravilnak

E kristály égbolt alá, mint most, telepedni,
oly régen akartam én!
Lábam a nagy Dzsingisz nyomába beletenni
egy nyirkos hajnal ölen.

Szél szipákol, patakvíz a kanyarban nyekken,
csillámló hab odaint.
Sáfrányos fény csordogál az aszott völgyekben,
loncsos, vén kutya csahint.

Urga, Nalajh, Tereldzs, Mancsir: ennyire tellett.
Már ásvány-hideg a táj.
A fáradt szél harakolt és végsőt lehellett.
Lásd, magyarnak lenni fáj!

(1990)

Éj

Szabadulnék magamtól.
Az éj álomba hántol.

Hunná halok.

(Peking, 1990)

Kínai lány

A csepűhajú nap blúzodba bandzsít.
Utánad pisszeg a szél,
hajad bakacsin-függönye lebben.
Kis mongol vért sejtek benned. Vagy mandzsut.
A sokaságban gyorsan tömeggé lettél,
pedig már készítettem a helyet a szívemben.

(Kanton, 1990)

Hangulat

Freccsen az éj.
Kint viszketeg víz dödög.
Dög az álmom, búzölög.

(Kanton, 1990)

Dátumversek

1968. 08. 22.

(A bevonulás hírére)

A holnapunk
a kútba lett taszítva,
félhomályba
vész
az életünk.

1968. 08. 25.

(Újabb hírek után)

Feketében
a szó.
Gyászol.

1968. 08. 29.

(Szétpillantva városa tribünlakói között)

Micsoda városi okodalom!
Bálványuk a villanyműköny.
Fogadkozásuk földrendítő.
Szerintük e barom Kelet: bájhon.
Hogy láthassam
eltűnésüket,
kétszáz évig élni volna jó.

1968. 12. 31.

(Midőn pályamódosításra gondolt)

Isteni lenne, ha fölvennének ősközületnek!
Lágy pihepárna-hab emberek arca hajolna fölém és
billió éves vad vigyorem versengve szapulnák.

1969. 05. 01.

(Az ünnepet nézve)

Idillt
szellent
a virágok
tarka
leányserege.

1971. január

(Bratislava, leánykori nevén Pozsony, napfényben)

Az óváros szűk, macskaköves,
girbegörbe utcái
rácok a város homlokán,
az időről medítál a kő.

A klarisszáktól
ünnepélyes orgonaszó hömpölyög elő,
gyalogosok, huszárok, dragonyosok,
repülők vonulnak,
szétgurult gyöngy az idő.

A Duna fölött a hegy
a búbjára tolja a várat,
megtörli izzadt homlokát,
rég házacskák omlanak porba.

1971.01.09.

(Midőn egy külhoni leánynál aludt)

Fonottkalács-vidék.
Doromboló ágy.
Szép pokol.

1971. január

(Prága, egyedül)

Habszalom Prágát.

Csavargás az óvárosban, hol filigrán udvarok
huzatában aléltan leng néhány abrosz-madár.

Kortyolom a remek sört, Hasek jut eszembe,
később, már a kiismerhetetlen, szűk utcákon,
Kafka. Közönyösen elhaladok a Hradzsiny
előtt, rá sem nézek, észre sem veszem
a Károly-híd szobrait, elkerülöm Krejca színházát.

Közben anyámra,
egyre anyámra gondolok: vigyáznak-e rá a nyárfák.
az Alföld hórihorgas éjjeliőrei?

Ám közben sóvárgok. Sóvárgok
Prága után.

1975, fehér éjszakák (Petrodvorec, nyári rezidencia)

Aranyszobor-tumultus.
A szökőkút lépten-nyomon feltör,
mint otthon a káromkodás.

De én csak a tenger, a tenger felé...
Itt van karnyújtásnyira.
– Ha egyszer eljuthatnék ide!
– Hiszen itt vagy! – mondja egy lány.
Csak mosolygok rajta.
Ha egyszer eljuthatnék ide!
Itt van minden a látvány mögött.
Távcső-közel.

A varázslat tovalebben,
s mint rossz filmnegatívba,
a fehér éjszakába fakul.

Vodkázni hív egy részeg úr.

1975. augusztus (Gdansk)

Békebeli tűzoltóságok, papagáj,
zöldellő mozsár, könnyvek, sebtében kifaragott
faszobrok, friss péksütemények, fapapucskok
között a Mária napi vásáron Gdansk
óvárosában, a Királyok útja mögött
annak a cipó-meleg, lágy öregasszonynak
a képe égetődött belém, aki el sem adott,
nem is vett, csak volt, s nélküle
az egész ünnep hamis lett volna,
a közeli templomban is csak obulusok
potyogtak volna a síró Jézus szeméből,
nem könnyek. Ám ott volt az a kis
öregasszony, aki miatt jó lenne lengyelül
tudni, talán neki is vannak olyan
zsebkendő sarkába kötött tájszavai,
mint az én nagykunsági vénségeimnek.
Ott állt a békebeli tűzoltóságok, papagáj,
zöldellő mozsár, könnyvek, sebtében kifaragott
faszobrok, friss péksütemények, fapapucskok
között, ott állt, nem vett, nem adott el,
csak volt.

1978. 10. 03.

(Midón elnézte főnökét)

Vikszelt pofa.
Kapcsolatjobbágy.
Arcán kopómosoly.

1978. 11. 10.

(Egy diáktársra)

Otthonról, iskolából nem hozol mást,
csak a fénytelen hallgatást.

1978. 11. 12.

(Midón újságíró volt)

És mi van,
ha nem csupán
a központilag kijelölt
horizontig látok?

1979. 04. 04.

(Midón végignézett a fent lévőkön)

Fi donc!

1979. 05. 26.

(A kunmadarasi támaszpont mellett elhaladva)

Szegény hazám,
Barbaricum,
hadseregek
segge alatt
meglapulunk
– fűben a gyík –,
élni talán
nem lehet itt,
ámde muszáj.

1979. 08. 02.

(Midón sejteni kezdte, hogy ebből elég)

Sima bőröd
verítéktől mosott,
Így nézett rád mind,
ki rég összefogdosott.

1979. 10. 23.

(Egy ismerőshöz)

Azt akarják,
hogymint a kutyák
mámorosan locsold a fát,
s ne akard tudni,
ki verte görnyedtre nagyapád!

1980. 01. 20.

(Mozgó Világ)

Beszélni vétség.
Hallgatni sötétség.

Vétkeztem.

1980. 05. 13.

(Midőnbelátta végzetes ballépését)

Azt hiszed,
bölcsvagy,
csak mert állad
kiszórösödött,
mint macskaszar
a pincében?

1980. 12.01.

(Midőnkirúgták az újságtól)

Hogyste messze ne juss,
van rá §.

1980. 12. 02.

**(Álláskeresőben, avagy hogyyityeg a fityeg, mikor
leprásnak nézik az embert)**

Úgy érzem magam,
mint egy húsvéti csonka.
A polcon lévő nyerspolgár
bazsalyászik, napraforog,
kacarog, elfordul.
Nem hiszi el, hogy rohadunk.
Akkor hát: béke szavainkra.

1980. 12. 05.

(Midőn átnéztek rajta)

Jó herceg! Ne vonogasd a vállad!
Öklömben ugrásra feszül az állat.

1981. 04. 18.

(Midón először találkoztak)

Udvaromon láncon ugat a Hold.
Emlékeim csak lehulló morzsák.
Reggelre szétpereg Magyarország.
A világ helyett beérjem veled?

1981. 04. 22.

(Midón eldöntötte, hogy hazaköltözik)

Láttam egy bolondot.
Hozzávasalták egy méteres,
vastag fatörzshöz.
Ha odébb tette, léphetett
egyet. Így tudott haladni.

Az éjjel a bolond helyébe
álmodtam magam. Amihez
hozzá lettem vasalva
nem fatörzs volt: leginkább
egy szikes földdarabra
emlékeztetett. Csak
együtt haladhattunk.

1981. 04. 26.

(Midón ismét találkoztak)

Milyen zöld mező a szemed!
Szívemre kell, hogy tűzzelek.

1981. 06. 06.

(Midón kopók kísérettek lopva)

Szarvas fut előttem,
patái a föld homlokán robajlanak
akár a leomló szállodák,
bőg, mint a megvadult hajókürtök.

A kutyák? A kutyák szemében
ágak, döglött bogarak, korhadó deszkák,
zöld békanyál, akár
az elhagyott kutak mélyén.

Az üldözött sorsa
az erdő fáiba vésve.

1981. 08. 28.

(Előérzet)

Beleszerettem egy jegénye-lányba.
Simogatom: dobog, lüktet a szíve.
Lassan baltává élesedem.

1981. 10. 23.

(Midőn elbújt szülővárosában)

Ami vár rád,
sejted,
Aktaion-végzet.

A kutyák
már
szimatot kaptak.

1983 nyara

(Midőn a politikai rendőrség embere verset elemzett)

Jó herceg! Látom, forgatod versemet,
de nem a színét, csak visszáját lesed.
Ezért, mély tisztelettel, azt üzenem néked,
ne a vers hátulját bújd, hanem az enyémet!

1983. 10. 25.

(Midőn magában őt beszéltette)

zúgnak ölemben parti hullámok
örvénylik húsom a tested alatt
vérszínű alkony hull a szememre
lágyszavú szellő messze szalad
hullámszik ringat húsban a tenger
zord világunknak rád hagyott része...

1984. 03. 28.

(Midőn megérezte Noé háláját)

Hasad duzzadó halma:
Ararát.

1984. 07. 04.

(A neve: Julianna)

Minden
megtörtént már,
ami
fontos.
Megszületett.

1985 karácsonya
(Felesége hasát nézve)

December,
a csontig.
Néha
ragyog a
havon a
nap.
Ma már
elgondoltalak.

1986. 04. 20.
(Párja már kórházban, veszélyeztetett)

Végigszagolok mindent,
a mosóport, a kilincset,
a párnát, mint a kutyák.
Megnyalom a grízt,
tapogatom a ruhádat,
ízlelgetem a kenyeret,
amit még te vettél.
Téged kereslek.

1986. 05. 10.
(Fia születésekor)

Vártalak. Örömmel.
Most is rólad beszélek.
A falnak. Körömmel.

1986.05. 11.
(Midőn fiát a klinikára vitték)

Világomból az áldott szél
tegnap elszelelt.
Mosoly sem fénylik arcomon.
Csak barázdákra telt.

1986. 06. 04.
(Fia műtétékor)

Szakáll rejt – félelem bokra.
Álmodom magam habosra.

1987. 10. 26.
(Fia újabb műtétékor)

Én már csak darazsat eszem.
Poklosodom.

1987. 11.20.

(Midón fia majdnem meghalt)

Csak állok ott,
tagló előtt megkövült barom.
Nem akarom.
Nem akarom.

1988 nyara

(Midón nem írt)

Beszédes
írói alkat:
hallgat.

1989 ősze

(Egy újdonsült politikushoz)

Szép gondolat.
Nem hamis.
De nem biztos,
hogy igaz.

1990 ősze

(Midón belevágott a politikába)

Azt hiszed,
tudod,
milyen a dagály,
mert
dinnyét faltál
és most
puffad, feszül
a hasad?

1990. 10. 10.

(Fia újabb operációjakor)

Odakint, már a húló gangon,
felsír a fal gyermeki hangon.
Mély sebbel a vályog fölhasad.

1990. 10. 11.

(Midón megőszült szakálla)

Fekszem. Még hat óra.
Nem vártál, Megváltóm,
a megválthatóra.

1991.01. 17.

(Midőn virrasztott)

Csavargatom a rádió gombját.
Hiába: süket zúgás.

Az utca mély tavába csüng a hold.

Elpusztult volna a világ,
s ez, ahol vagyok,
a túlélés kicsiny szigete?
Galapagos-szoba?

Csak másnap tudom meg,
hogyan elromlott a rádióm.

Milyen valószínűtlen magyarázat!

1994 tavasza

(A vakond, avagy választási előérzet)

Nem volt szél, hó, nem sütött a nap.
De hallott róla, hogy odafent van ilyesmi.
Van meleg, van zöld, édes szellő és tarka
virágok. Már régen arra vágyott, hogy
szabadon hemperegjen a fűben. Elege volt
a sötétségből. Összeszedte minden bátorságát és
kitemette magát erre a fényes más-világra.
Hempergett a fűben, beszívta a virágok
illatát. Jött egy hirtelen felhőszakadás,
jégeső, szélvihar. Aztán tikkasztó kánikula lett,
rozsdaszínűre égett a fű. Később köd telepedett a
tájra, hideg eső szemerkélt, hó szállingózott,
harapott a fagy. Így telt el néhány év. A télnek
nem akart vége szakadni, majd egészen váratlanul
nyár lett, riasztó hőség. Már hazament volna.
Hajszolt volt, apátián. Panaszkodott,
milyen vaksi és hazátlan. Kereste az otthon-szagú
járatot, a járathoz a lejáratot. Meditált:
ez már útjának kudarca? Meg sem rezdült
a tér csökönyös beton-arca. Fölötte izzott a nap.

1995. 06. 06.

(Ezredvégi hangulat)

Mindnyájam pokla –
én.

1995. 10. 06.

(A Kun emlékhely avatásakor)

Megváltakozás?
Ne csak a Kunságot!
Az országot!

1995. 12.21.

(Midőn megtudta, mennie kell)

Huszonöt éve még úgy véltem,
a lét legfőbb kérdése a nemlét léte.
Talán kegyetlenül hangzik,
lenézem őt, hisz akkori léte
egyetlen gondja (szegények voltunk!)
a napi leves megléte. Ha már
biztos volt a sovány leves levése,
boldogság volt neki a leves evése.
Aztán meghalt. Havas évek ették eves
testemet, s most hallom, munkanélküli
leszek. Azóta titkon számolok, míg
eszek. Azt hiszem, most
vált bizonyossá az ő nemléte.
Rájöttem, halála óta talán nem is leves
ömlött le torkomon, hanem a Léthe.

1996. 12. 26.

(Midőn szomorú volt)

Az ablakokban e víg napokban - mennyi arany, ezüst fa van! - Az
utca sáros, - ám bent sok mákos - rudakban, és persze diós. - Az est
tévés meg rádiós, - a család bágyadt, hever, - mint kit a nátha lever.
- Némán emésztenek. - Űznék a langy telet, - a köhögést, a vírust,
- e lucskos, hótlan stílust, - és kívánnak nagyot: - hó-dunyhát, kis
fagyot. - Mint ahogy egy seb levél, - szivárog az ünnep el, - csak
csömör marad és dült epe. - Krisztus urunk számos szúrt sebe -
nem fájt úgy, mint most fáj a magyar: - fáj a fej, epe, gyomor, agyar.
- S az asztalon újra fuszulyka, - kolbász, veres bor, fűszeres pulyka,
- gesztenyés rolád kacsint. - A magyar nyög, makacs, int: „Nem!
Nem és nem! Többet nem eszem!” - Csukva a száj, ám falja a szem.
- Később csippent a kéz, nyílik a száj, - fogak közt hús forog...
Futni muszáj, - majd kagyló, tört derék, terpesz, - száj szögletben
diszkrét herpesz, - hideglelés, láz, fog vacog, - az éjszaka ronggyá
gyúrt vacok... - Döglés, kótyagos fej, zaba: magyar átok. - Csak
sok-sok film, nem az Angyal szól hozzátok. - Pedig az ünnep szép
is lehetett volna, - beszélgetve, ülve, egymást átkarolva.

1995. 12.31.- 1996.01.01.

(Midőn nem mulatott)

Mi volt, mi nem, számba veszem, - miközben a számba veszem - a bort, s a múltó évet faggatom: - élünk, nem robbant fölöttünk atom. - De volt földrengés, szélvész, szökőár, - s a boltjainkban a felszökő ár - emelte vérnyomásunk. - Lassan nem is lesz másunk. - Nem lett most sem repülóm, sem tanyám, - de rosszabbul lett és meghalt anyám. - Foltozgattuk zsebünk növvő likát, - mint a Megváltót, vártuk harmadikát, - és a hónapokkal a kedv apadt, - torkunkra többször bős vírus ragadt... - E zord év végére még pontot nem tettem: - a buékra éppen állástalan lettem. - E táj múltból visszatért régi jó - urai szeretnék, ha a régió - (ahogy egykor volt téve és tanítva) - gondosan lenne íróltanítva. - Mi jön? Éhkopp? Torz világ, ahogy látta Kafka? - Az új év restvérű testvérű cudar cafka? - S jönnek földrendítő fogadkozások? - És tünetések, hogy pénz nincs, ám az ár sok? - S jön majd harag, mert csak némelyek odva - lett a földi jókkal dúsan megrakodva? - Tavalay, lám kiderült százféle titok, - mégis minden talányos, mint a megalitok.

1996. 01. 04.

(Midőn munkahelyet próbált keresni)

Árulom magam,
mint egy vénlány.
Hazámnak.

1996. 01. 10.

(Midőn vacakul volt)

Az ember a gondjával házal: - vizsgálódtat a kórházzal. - Mi üzen rosszat? A lép? Fül? Epe? - A máj? Gyomor? Lenézett ülepe? - Mutatja duzzadt prosztata, - lett egy elhasznált, rossz tata? - Iszik szirupos lötytyöt, vesznek vért, - s ő nem kérdezi meg, mért - háromszor, mért ékítik - a vénáját azzal, hogy kékítik? - Ha zuhan a vérnyomás vagy felszökik, - jegyzésén szerkezet örködik, - vasmarokkal meg-megszorítja a kart, - ébreszt, pedig csak mérni akart. - Kint tél, nem jön meg a megváltó kikelet. - Bent pohár, csobog mintának vizelet. - Reggelire lekvár, illetve dzsem, illetve jam, - ahogy a nővér mondja pórias-prózaian. - Kékes kép pulzál, a műszervonal le-fel megy: - lám, az ember szíve dadogva feszül, ernyed, - és tüdeje mint pudvás lebernyeg, - akár egy lyukas labda, épp csak szelelget. - Csontja túlvilági filmen: árny-fény-üveg, - s egy másik filmen gyulladt arcüreg. - Gyötört epéje szórva finom homokkal, - dúsan felékítve paprikás-nyomokkal. - Szeme romlik, fülének kést ígérnek... - Sohasem lesz vége ennek a télnek! - Az ember roskad, bús, dúltan hazatántorog, - rémült, dühös, káromkodik, gyógyszerert szed, morog, - s amíg szívét ágyban gond taposta, - mohón nézi, mit hozott a posta. - Amire vár: jó szó, zöld tavasz. Apróság. - Csupa avittas új-ság. Csupa friss ó-ság.

1997. 06. 15.

(Midón Buharaj Ravil Karcagon járt)

Ami téged éltet,
az Egység.
Engem a kétség.

1997. szeptember eleje

(Midón állandóan köhögött)

Ugat
a halál
kutyája.

1997. 11.01.

(A temetőben)

Ezt írtam egykor:
„én
már
az
Istennek
sem
hiszek
el
semmit”.

Néha
hülyeségeket beszél
az ember,
Uram.

1997. 11.02.

(Midón régi írásait nézegette)

Azt íratta velem
az ifjúi gőg, hogy
„dühünkben
szájba kúrjuk
istent”.

Mintha
parazsat vinnék,
égetnek már
ezek a szavak,
Uram.

1997. 12. 20.

(Könyve megjelenésekor, Juliannának)

Öt perc az élet,
de talán van még belőle kettő.
Veled.

1998. 10. 28.

**(Midőn a vizsgálóasztalon feküdt, az orvos szólt, „rák”,
elsötétült a világ, s gyors búcsút mondott magában a
kunságiaknak)**

Úgy tűnik,
ennyi.
Jó volt köztetek.

1998. 10. 29.

(Egy áttépelődött éjszaka után, már megnyugodva)

Szarás, halál –
ha menni kell,
hát menni kell!
Pedig
milyen sok dolgom
lett volna még!

1998. 10. 30.

(Midőn töprengett)

Egy fiatal azt hiszi magáról,
hogy halhatatlan.
Egy halhatatlan
másként beszél a halálról,
mint egy halandó.
Én az eszemmel ugyan tudtam
a halált,
de csak most,
ötvenkét esztendősen
fogadom el,
hogy halandó vagyok.
Eddig tartott volna
az ifjúság?

1999. 04. 14.

(Midőn Nagy Gázsira gondolt)

Izzik-e még ama Örök nyár...?
Szabadság? Közel van vagy távol?
Tények: ötven év, Bérbaltavár.
Lapok A fiú naplójából.

Már elzúgtak forradalmaink?
Velünk a halál parolázgat?
Álmodunk, az örök éj ha int,
Éveket, hitelmentes házat.

Hol vannak már a szép hetérák?
Félrelöktek és a lét megunt?
Marad a kín, a kórház, a rák.
Azért mégsem adjuk meg magunk!

A képek árnyéka

vagy T. S. festőnyűvész, aga, bég, bej, pasa,
alkoholtábori hangadó és képmutogató mester
tsudálatos világához egy-egy tsámpás lábjegyzet

Egy arc rétegei

Álmomban restaurálták egy képedet.
A szakemberek megállapították az önarcképről,
 hogyan alatta egy másik arc lapul.
 Lázasan munkába kezdtek,
 feltárták a kép alatti képet,
s kisütötték, hogy édesapád látható rajta
 egy kefégyárral, egy fakereskedéssel,
 egy könyv- és papírkereskedéssel,
de mellékalakként vannak a festményen
 könyvekkel tüzelő orosz katonák is.
A restaurátorok gyönyörködve nézték a művet,
 rajta csont és bőr édesapádat,
 aki elcsigázott arccal
éppen egy nagy Bibliát húz elő hátizsákjából.
 Addig vizslatták az alkotást,
 míg rájöttek,
 hogyan ez alatt is van egy másik kép.
Az eltávolított festékréteg alól előbukkant
 apai öregapád,
 Torok Bálint arca,
 aki szorgalmas gazdálkodó ember volt,
még a falusi bankban is viselt valami tisztséget,
 földet vagy szakmát,
 házat adott a gyerekeinek.
A lelkes restaurátorok
 addig nézegették nagytitkáikkal
 ezt a frissen előbukkant alkotást,
hogyan ez alatt is egy újabb képet fedeztek fel.
 Aztán megint.
 Újabb arcok tűntek fel,
 így hamarosan láthatóvá vált
Torok János számadó juhász portréja,
 aki Váczi Évával 1787-ben települt
 Szabadszállásról Pacsérra,
s később került a család Ómoravicára.

 És ez így ment tovább,
az idő mélyére merülő kun ősökig.
A restaurátorok nem jöttek rá,
 hogyan
 ők mind te vagy,
 s ez mind
 a te arcod.
A múlt nem múlik el,
csak jelenné szilárdul.
 Isten
 örök
 jelenévé.

A kép árnyéka: Variációk a sárga partra

A partoldal rétegei a tónál:
emlék arról, hogyan ráncolta
egykor homlokát a föld.
Az agyag szürke, vigasztalan,
ember utáni gondolatai
laknak a partifecskék
fészkeiben. Pedig egykor kedves
volt a táj neked, de aztán
itt űzted ki
képeid paradicsomából
az embert.

A kép árnyéka: Modulációk III.

Egymásba mar
a hegyes és a gömbölyded,
az organikus és műszaki formák
regimentje.
Élek és szögletek
nyomódnak íves,
lágyszerű alakzatokba.
Íme,
a technikába öltözött
ember.
Félsz.

A kép árnyéka: Nádas

Hullámzik, örvénylik,
feltarajlik a nádas,
a szél kavarja
a szürke-fehér-fekete
árapályt a kék ég alatt.
A nádas mélyén talán
farkas lapul, esetleg
vándor teteme hever,
vagy török elől menekült
kunok tekintete villan.
A szürke-fehér-fekete
árapályt a kék ég alatt
a sóhaj kavarja,
feltarajlik a nádas,
örvénylik, hullámzik.

A kép árnyéka Isztriai táj

A szelíd, lankás
mediterrán táj elhever,
mint egy kacér asszony.
A téglavörös föld fölött
fák bóbiskolnak,
haragoszöld álmaik
meg-megrezzennek
az enyhe szélben.
A délutáni napban
úgy parázslík a föld,
mint asszonyi szemben
a vágy.

Egy magyar festő a Vajdaságban

Hol álltak rég nemezsátorok,
Bábeli nyelvkevercsek a disz-
nótorok.

Sült húshoz kerül ital, grófi,
Cimbora is, bunyevác, Monte-
negró-fi,

Szomjas macedón, horvát torok.
Lényeg? Az ember. A nyelvek csak
bútorok.

A kép árnyéka: Hang

Vonalak,
ívek,
mint a
hanghullámok a közönyös
térben,
terjedőben.
Belső hang?
Lehallgatott hang?
Elhallgattatott hang?
Hangos
hang?
A Mindenség felé
küldött hang?
Onnan jövő?

Hang.
Bennem?
Benned?

A kép árnyéka: Tavasváró töredékek

Növényi
vázak,
feketébe dőlő
fű.
Minden zöld,
mint télen
az álom.

A kép árnyéka: Megnyúzott úrállomás

Vezetékek,
csupasz szerkezetek.
Az úrállomás,
lám,
esendőbb,
kiszolgáltatottabb,
törekenyebb,
halandóbb,
mint egy ember.
Talán ásványokat keresett volna
a föld hasában.
Talán gyanús
gondolatokat a fejünkben.
De már csak vezetékek gubanca,
csupasz,
halott szerkezet-csontváz.
Elmélázol:
ezt akarták az
Isten
helyébe ültetni?

A kép árnyéka: Enyészet

Nem tudni,
mi
hull
szét.
Talán a világ.
Talán bennem
a világ
ép képe.
Vöröses-barnás-feketés
káosz.
A vég.
Talán egy álomé.
Egy álom.

Talán
a kezdeté.

A kép árnyéka: Matamorfózis

Azt álmodtam,
még Szabadkán élsz
a szerb nyelv tövisbokrai között
botladozva,
éles mássalhangzók
sebzik föl
a csöndet,
s a hideg égen észak felé húznak
a madarak.

Állsz
szelíd, félszeg mosolyoddal
a huzatos alkonyatban,
s talán először gondolsz arra,
hogyan a bőrödön
matató
szeretett női kéz
durva fogóvá válhat,
fémszerszámmá,
mely mellkasodból kitépné
a lüktető
Napot.

Állsz
tanácstalanul
a huzatos alkonyatban,
a madarak
észak felé húznak
a hideg égen,
a csöndet
fölsebzik éles mássalhangzók,
botladozol
a szerb nyelv tövisbokrai között,
még Szabadkán élsz,
azt álmodtam.

A kép árnyéka: Terebélyes életfa

Zöld-kék-barna fűfolyam,
fölötte lilás-rózsaszínes csendben
mereng a lomb, világít,
fénye szinte túlvilági.
A lomb belsejében, érzem,
te kapaszkodsz felfelé,
festősámán,
szót
váltani

az
Istennel
erról
a
megválthatatlan
világról.

A kép árnyéka: Bouchon de champagne

A borvidék mellkasán
a pezsgődugó alakú óváros
utcáit felülről látom,
barnán
kígyóznak
a kocsmák felé.
Ott botorkálsz te is társaiddal
a szobrászindulót óbégatva,
huggyot vetve egy diszkrét sarkon,
közben bosnyák történeteket
mesélsz a nagyseggű Fatimáról.
Lassan elhagyjátok
az
óvárost,
s az utcák itt már
zöldeskék bódulatban hevernek.

Nyugati szél

Nagy esőfellegek
tógyelnek
a táj felett.

Szelet fú a
táj valaga:
föstögeti
Sándor aga.

Ezredvégi megérzések

Ahol a szoknya forog,
eltűntek már onnan
a veres borral vívó
pemzlis gladiátorok.

Lettek vénülő bakok,
ünő van, de nincs bak-ok.
Vászonceléd? Csak vászon.
Ez maradt és bő torok.

Társak között, abádszalóki kípmutatáson

1.

LÁSZLÓ ÁKOS: Abádszalók

Házak mértani rendje,
egy fa görcsös,
ölelésre tárt karjai.
Szép tiszta az égbolt,
még bármivel teleírható.
Széllel.
Bombázóval.

2.

JAKABOS OLSEFSZKY IMOLA: Utak

Utak.
Honnan?
Hová?
El?
Ide?
Kint?
Bennem?
Élet előtt?
Után?
Valahová?
A semmibe?
A mindenbe?
S a cél?
A megérkezés?
Az úton levés?
A levés?

3.

P. BALOGH ERZSÉBET: Szeptember

„Ősz húrja zsong...”
Semmi spleen,
csak a zöld drámája.
a halált
sárgának hívják.
A vörös, akár a vér,
lúktet a táj
mellkasában.

4.

GYURKOVICS HUNOR: Abádszalóki este

Összebújnak, szuszognak
a lidérces álmú

házak.
A templom tornya
égre
emelt
mutatóujj,
ragyog,
akár
az
Ige.

5.

TOROK SÁNDOR: Abádszalóki este

A sötétség tava
mélyén
növényi struktúrák.
Semmi sem moccan,
csak a zöld,
csak a kék,
csak a bordó...
Talányos csönd lüktet.

A mester pihenni tér

Sándor aga
kékben feredik,
a vásznon már
béeszteredik
csöndesen.

A színeket
nem magolja,
kékre-zöldre
patsmagolja
álmaít.

Haiku

A táj virágba fúl.
A mézes illat
méhekké szilárdul.

Akt

Kerek halmok,
alant has:
gondolatom
alantas.

Fössél már
egy aktot!

Álom, miniatűr

Falak:
salétromosak,
romosak.

Elől
Torok
kotor.

Várja
fű, fa,
déli szél.

Páros fa

Sándorfa,
Eszterfa,
Hold reng, dereng az égen,
vagy tán nem az, csak emléke,
mint derengett régen.

Eszterfa,
Sándorfa,
Nap-tűz izzik az égen,
és a két fa ág-fonódva
áll a forró szélben.

Lajosfű üzen Eszterszellő által az égen trónoló Sándor agának

Hintsed
kincsed

– arra
intsed –,

így lesz
nincsed

vanná.

A kép árnyéka: Déli szél

Úgy hullámzik
a fű zöldje, sárgája,

mint fiam
álombéli nevetése,

mely után
az egész család

jókedvűen ébred.

Sorok Debrecenbe, a Piac u. 45-47. II. 2-be, Torok S., ismertebb nevén Omar El Arayad Skender-Oglu kezeibe

Tollat kezembe, drága barátom, hadd firkantok még
mentő sorokat, mielőtt fáradtan lefeküdnék.
Egy Debrecen itt él a gerincem mélyén, őt el nem adom,
csábíthat sok lány, épület, autó, millió tarka neon.
Érdekel tán a Nagyerdő, egyetem, híres Csonka-torony.
Nem tudom, mikor mehetek arra. Hozzád vágnék nagyon.

Jajgató képek

Azt hiszem,
a fájdalom különböző fokozataihoz
más-más szín tartozik.
Ha, mondjuk, úgy fáj a vállad,
mint egykor a szabadkai Kakasiskolában leadott
szerb nyelvű és ezért érthetetlen órák,
akkor talán zöld ruhában áll eléd a kín.
Ha a lábad miatt szenvedsz,
ahogy nagyobb gyerekként szenvedtél
a Ludaspusztáról Szabadka felé tartó
hajnali marhavagonban,
akkor kék színben mutatkozik meg a fájdalom.
Ha a kezed sajog,
ahogy egykor a bunyevác Katančič Grgo
fűtetlen szobájában fájt minden téli éjszaka,
akkor lila színűvé sötétül a megpróbáltatás.
Vörösen lobban a kín,
ha a gerincédbe hasít a fájdalom,
szenvedsz,
ahogy szenvedtél a Kakasiskolában
és az internátusban,
ahol a háborúban elvadult
szerb, montenegrói és horvát suhancok
pisztollyal jártak a tanteremben,
s éjszakánként egy nagykéssel hadonászó alak elől
menekültél...

De hiába fürkészhatsz:
te vicceket mesélsz,
derűs vagy,
nevetsz,
másokat vidítasz.

Ám a képeiden
jajgatnak
a
színek.

Fülszöveg

Húsz esztendővel ezelőtt jelent meg Körmendi Lajos első verseskötete. Két évtized alatt tizenhat könyvvel, köztük novelláskötetekkel, kisregényekkel, szociográfiákkal, riportkönyvekkel, verseskötetekkel és műfordításokkal jelentkezett a József Attila-díjas író. Ennek a termésnek a lírai vonulatát méri fel a költő válogatott verseit tartalmazó, Régi kútba nézek című kötetében.

Barbaricum	3
Egyszer volt.....	5
Jegyzetek egy gestához.....	5
Rögtönzések Csokonaihoz	8
Végrendeletféle.....	9
Időért viaskodó.....	9
Kun Miatyánk avagy évődő torzkép M. K. I.-ról.....	9
Mifelénk.....	10
Kubikos.....	13
Bujtogatom magam.....	13
Adat.....	14
A kert.....	14
A feledés	14
Társaim	15
Sárkány, királyfival	16
H. Bosch befejezetlen képe.....	17
Az álom fonákja.....	18
Égtájak.....	18
Két átköltés.....	19
Barbaricum	19
A gyökeres állat	21
Az idill	23
Ló a mecsetben.....	24
A város.....	24
Hétköznapok.....	24
Minden este főzöl	25
A park	27
A puszta.....	28
A tél	31
Az ágy	32
Quo vadis	34
Körúti béke.....	35
Édesem, ma oly fanyar vagyok	37
Janus.....	38
A találkozás.....	38
Karjaid közt.....	39
Álmodozik az ember.....	39
Üzenet	39
Dal	40
Julianna évszakok.....	40
Az éjszaka vége.....	41
Forró a szél	41
Jesoloi képeslap	41
Azt álmodom	42
Altató.....	42
Halottak napja.....	42
Új Pompeji	44
Különféle Ikaroszok.....	44
Egy tiszteletre méltó társaságról	45
Két sor	45

Felirat	45
Régi kútba nézek	45
Módosított születés	45
Édesem, ma oly fanyar vagyok	46
Magány	46
Kettesben	47
Haiku.....	47
Láz	47
Aztán lemezt hallgattunk.....	48
Egy régi arc.....	48
Kurgán.....	49
Búcsúvers.....	50
Élet.....	50
Batártalanul érzelmes poéma.....	50
Példabeszéd kis népeknek	53
Miniatűr	54
Kazak puszta.....	54
Kazak éjszaka.....	54
Kurgánok között.....	54
„...A sírt... népek veszik körül...”	54
A Balkas-tó fölött.....	55
Ujgur emlék.....	55
Ujgur akin.....	55
Nemzedékek	56
Kazán	56
Zulfia.....	56
Az Idel partján	57
Augusztus	57
Sorsok.....	57
Tatár ballada	58
Utazás a Bajkál felől	58
Hajbalzsam.....	59
Mongol reggel.....	59
Urga.....	59
Dargák.....	60
Hajnal.....	60
Tonjukuk sírjánál.....	60
Vihar előtt.....	60
Pillanatkép.....	61
Árnyak	61
Búcsú.....	61
Fájdalom, sáfrányos fényben	61
Éj	61
Kínai lány	62
Hangulat.....	62
Dátumversek.....	63
1968. 08. 22. (A bevonulás hírére).....	63
1968. 08. 25. (Újabb hírek után).....	63
1968. 08. 29. (Szétpillantva városa tribünlakói között).....	63
1968. 12. 31. (Midőn pályamódosításra gondolt)	63
1969. 05. 01. (Az ünnepet nézve)	63
1971. január (Bratislava, leánykori nevén Pozsony, napfényben)	64

1971.01.09. (Midőn egy külhoni leánynál aludt).....	64
1971. január (Prága, egyedül).....	64
1975, fehér éjszakák (Petrodvorec, nyári rezidencia)	65
1975. augusztus (Gdansk)	65
1978. 10. 03. (Midőn elnézte főnökét).....	66
1978. 11. 10. (Egy diáktársra)	66
1978. 11. 12. (Midőn újságíró volt)	66
1979. 04. 04. (Midőn végignézte a fent lévőkön)	66
1979. 05. 26. (A kunmadarasi támaszpont mellett elhaladva)	66
1979. 08. 02. (Midőn sejteni kezdte, hogy ebből elég).....	66
1979. 10. 23. (Egy ismerőshöz)	67
1980. 01. 20. (Mozgó Világ)	67
1980. 05. 13. (Midőn belátta végzetes ballépését).....	67
1980. 12.01. (Midőn kirúgták az újságtól).....	67
1980. 12. 02. (Álláskeresőben, avagy hogy ityeg a fityeg, mikor leprásnak nézik az embert).....	67
1980. 12. 05. (Midőn átnéztek rajta).....	67
1981. 04. 18. (Midőn először találkoztak)	68
1981. 04. 22. (Midőn eldöntötte, hogy hazaköltözik).....	68
1981. 04. 26. (Midőn ismét találkoztak)	68
1981. 06. 06. (Midőn kopók kísérettek lopva).....	68
1981. 08. 28. (Előérzet).....	69
1981. 10. 23. (Midőn elbújt szülővárosában)	69
1983 nyara (Midőn a politikai rendőrség embere verset elemzett)	69
1983. 10. 25. (Midőn magában őt beszéltette)	69
1984. 03. 28. (Midőn megérezte Noé háláját)	69
1984. 07. 04. (A neve: Julianna)	69
1985 karácsonya (Felesége hasát nézve).....	70
1986. 04. 20. (Párja már kórházban, veszélyeztetett).....	70
1986. 05. 10. (Fia születésekor).....	70
1986.05. 11. (Midőn fiát a klinikára vitték).....	70
1986. 06. 04. (Fia műtétékor).....	70
1987. 10. 26. (Fia újabb műtétékor).....	70
1987. 11.20. (Midőn fia majdnem meghalt)	71
1988 nyara (Midőn nem írt)	71
1989 ősze (Egy újdonsült politikushoz).....	71
1990 ősze (Midőn belevágott a politikába)	71
1990. 10. 10. (Fia újabb operációjakor)	71
1990. 10. 11. (Midőn megőszült szakállá).....	71
1991.01. 17. (Midőn virrasztott).....	72
1994 tavasza (A vakond, avagy választási előérzet).....	72
1995. 06. 06. (Ezredvégi hangulat).....	72
1995. 10. 06. (A Kun emlékhely avatásakor)	73
1995. 12.21. (Midőn megtudta, mennie kell).....	73
1996. 12. 26. (Midőn szomorú volt)	73
1995. 12.31.- 1996.01.01. (Midőn nem mulatott)	74
1996. 01. 04. (Midőn munkahelyet próbált keresni).....	74
1996. 01. 10. (Midőn vacakul volt).....	74
1997. 06. 15. (Midőn Buharaj Ravil Karcagon járt).....	75
1997. szeptember eleje (Midőn állandóan köhögött).....	75
1997. 11.01. (A temetőben).....	75
1997. 11.02. (Midőn régi írásait nézegette).....	75
1997. 12. 20. (Könyve megjelenésekor, Juliannának).....	76

1998. 10. 28. (Midón a vizsgálóasztalon feküdt, az orvos szólt „rák”, elsötétült a világ, s gyors búcsút mondott magában a kunságiaknak)	76
1998. 10. 29. (Egy áttépelődött éjszaka után, már megnyugodva).....	76
1998. 10. 30. (Midón töprengett)	76
1999. 04. 14. (Midón Nagy Gázsira gondolt).....	76
A képek árnyéka.....	78
Egy arc rétegei.....	79
A kép árnyéka: Variációk a sárga partra	80
A kép árnyéka: Modulációk III.....	80
A kép árnyéka: Nádas	80
A kép árnyéka Isztriai táj	81
Egy magyar festő a Vajdaságban	81
A kép árnyéka: Hang	81
A kép árnyéka: Tavaszváró töredékek	82
A kép árnyéka: Megnyúzott úrállomás.....	82
A kép árnyéka: Enyészet	82
A kép árnyéka: Matamorfózis	83
A kép árnyéka: Terebélyes életfa	83
A kép árnyéka: Bouchon de champagne.....	84
Nyugati szél	84
Ezredvégi megérzések	84
Társak között, abádszalóki kípmutatáson	85
A mester pihenni tér	86
Haiku.....	86
Akt.....	86
Álom, miniatűr	87
Páros fa	87
Lajosfű üzen Eszterszellő által az égen trónoló Sándor agának	87
A kép árnyéka: Déli szél.....	87
Sorok Debrecenbe, a Piac u. 45-47. II. 2-be, Torok S., ismertebb nevén Omar El Arayad Skender-Oglu kezeibe.....	88
Jajgató képek	88
Fülszöveg	89